

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATİ BÖLÜMÜ

TEZ ÇALIŞMASI

AŞIYAN

HAZIRLAYANLAR

ABDULKADİR AKTAŞ (20020814)

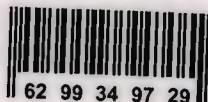
TUNCAY BAYMIŞ (20021326)

RAMAZAN BAYMIŞ (20012049)

DANIŞMAN HOCA

YRD.DOÇ.DR. ALİ EFDAL ÖZKUL

LEFKOŞA2006

62 99 34 97 29

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATİ BÖLÜMÜ

TEZ ÇALIŞMASI

AŞIYAN

HAZIRLAYANLAR

ABDULKADİR AKTAŞ (20020814)

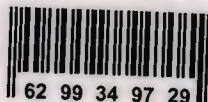
TUNCAY BAYMIŞ (20021326)

RAMAZAN BAYMIŞ (20012049)

DANIŞMAN HOCA

YRD.DOÇ.DR. ALİ EFDAL ÖZKUL

LEFKOŞA2006

62 99 34 97 29

İçindekiler

Önsöz	i
Aşıyan orjinal içerik	1
Merhum Ziya Paşa	2
Aşıyan	3
Aşıyan	4
Liyal-ı Zahir	5
Kendim için	6
Müşahibeyi Edebiye	7
Hissi Tedkik	11
Eski Defterler	12
Aveng-i Leyl	16
Birazda Fen ve Siyaset	17
Mini mini Yenge.....	19
Hükümet ve Efradın Hukuku ve Zaif Mütakabilesi	22
Kulüpler_Cemiyetler	25
Ölümünden Sonra	27
Hediyelerimiz	30
Muhaberat	30
Alaniye	30
İhtar	30
Zarif ve Müzeyyen Citler	30
Abdülhak Hamit Tarhan	31
Ziya Paşa	32
Ali Suad	32
Cenap Şahabettin	33
Rıfat Bilge	33
Hariri	34
Server Paşa	34
Tevfik Fikret	35
Ömer Seyfeddin.....	36
Ahmet Haşim.....	36
Halide Edip Salih.....	37
Ali Canib Yöntem.....	38

Önsöz

Çevirisini yaptığımız bu eser, ikinci meşrutiyet'ten sonra yayımlanan ilmi, edebi ve ahlaki muhtevalınlı haftalık bir dergidir.

28 Agustos 1324-26 Şubat 1324 (10 Eylül 1908-11 Mart 1909) tarihleri arasında 26 sayı çıkmıştır. Kurucusu İbnü's Sırrı Mustafa Namık, mesul müdürü İbnü's Sırrı Ahmet Cevdet'tir. II. Meşrutiyet'in ilanından sonraki hürriyet havası içinde yayın hayatına giren kısa ömürlü birçok dergiden farklı olarak burada şiir, hikaye, piyes ve musahabe gibi edebi türlerde çeşitli yazılara ve tiyatro tenkidleriyle kitap tahlillerine büyük ölçüde yer verilmiştir. Ayrıca Fransızca'da çevirilen bir kısım makalelerin yanı sıra İslam felsefesi ile ilgili bazı incelemeler ve sosyal muhtevalı çeşitli yazılar da yayımlanmıştır. Ahmet Şuayb'ın Ernest Renan'ın hayatına dair bir makalesi ile İbn Hazım Ferid'in İmam Gazzali ile ilgili bir yazısı bunlar arasındadır.

Derginin devri içinde asıl önemi, büyük bir kısmını daha önce dağılan Servet-i Fünun edebi topluluğuna mensup şair ve yazarların eserlerine geniş ölçüde yer vermesinden, yani bir nevi Servet-i Fünun'un devamı gibi görünmesinden ileri gelmektedir. Başlangıçtaki edebi ağırlığını sonuna kadar devam ettiren dergiye asıl hüviyetini kazandıran devrin tanınmış şair ve yazarları arasında şu isimler bulunur: Abdülhak Hamid, Tevfik Fikret, Cenab Şahabeddin, Hüseyin Cahid, Ahmed Haşim, İsmail Safa, Faik Ali, Tahsin Nahid, Ruhsan Nevvare, Ahmet Şuayb, Ali Canip, Ömer Seyffeddin, Hüseyin Siret, Hüseyin Suad, Halide Salih, Emin Bülend, Kilisli Rıfat vardır.

AŞİYAN

Edebi, ilmi, siyasi, içtimai, fenni, ahlaki, haftalık mecmuadır.

No: 18 İkinci cilt, birinci sene, 1 kanun-i sâni-1324

-Mündericat-

Ziya Paşa.....	Abdülhak Hamit
Liyal-i Zahir.....	Cenab Şahabettin
Kendim için.....	Hüseyin Siret
Müşahibey-i ebediye	A. Suat
Eski Defterler.....	Kilisli Rıfat
Ölümünden Sonra.....	Halil
Aveng-i Leyl.....	Süleyman Bahri
Biraz Fen ve Siyaset.....	Saadettin Vedat
Mini Mini Yenge.....	Sait Hikmet
Ahlak-ı Siyasiye.....	Server Cemal
Kulüpler, Cemiyetler.....	

İstanbul

Mahalle İdaresi: Cağaloğlunda İdare-i Mahsusa

Bab-ı Ali caddesinde merkez matbaası

1324

MERHUM ZİYA PAŞA

Ziya salsi bir kavm-i garibin
Sen oldun arş-ı rab-i zülcelale
Ne oldu derki haktan nasibin

Ne derler asmaniler bu hale
Düşüp amelini kılmakta tecdid
Nigahın nezdibarında zemine
Olur tiğ-i zebanın zalimine
Hakikat yerle bark engaz-ı tehdit

Dolar sahinı vatan oldem ziyadan
Anarlar namını yerden semadan

Cihanda hutperestan-i kibarın
Alırdın idzini teşhirden zevk
Fakat ispat ederdin ileti darın
Dilersin gösterip mâdunu mafavk

Hemişe adetin şevk u şetaret
Gülerdin cümle eşyaya deminde
Ne afettin bu hikmet aleminde
Bütün afaka karşı bir hakaret
Kederle eğlenir şadan olurdun
Bugün dâna yarın nâdan olurdun

-Aşiyân-

Bir an olur ki bahr-i semenfam pürfûsan
Rahşandw-i muannes enver olur sema
Üstünde gölge gölge tersim eder sükun
Salalar cenah-ı naziye mahmur-ı huvab olur
Zemerd seva halindeki izlal bileğin
Rûya ki peri türbekar-ı ab olur
Afak uzaklaşır gibi ibaad bulur fezun
Leb-i teşnigani ruha ba'id bir serap olur.

Bir an olur ki bâd-ı perişan ve bi karar
Lerzında bir servet münacaat olur eser
Aheste bir naks alır ezher-i halitzar
Bir hutbe-i senair-i muhatab-ı lal olur
Eyler sükun-u saf tabiatta inkisar
Bir mevce bir telattim seyl-i zelal olur
Aşikeste bir kanat gibi ra'şan ve bimedat
Talında bir sada gibi lehan-ı melal olur.

AŞIYAN

Olanlardan biri Sensin müsebbib
Cihan-ışiride bir inkılaba
Tamam esbab-ı şerh etmek ne mucip
Zafernamen muhallef bir kitaba

Zafernamen ki bir tâki zaferdir
Ki fethi mülk ü manaya işaret
Verirdi ehil manaya beşaret
Ki atiyi edep pur zib'o ferdir.

Tulü fikri hürriyetle ru'shen
Hakikat münkeşif begmi Sühen şeh
Bu halka tercüman almaktasın sen
Girip hemrahı sitin asmanı

Huzur-ı hakim-i mutlakta sensin
Gelir nalişlerin bu hak dane
Fezayi lamekaniyi mülkü den
Ederler inzitarı hükm ilan

Eğer dersenki mazlum oldu islam
Sana şahit çıkar yerden felekten
Ziya sensin bu cemiyette mahsun
Kalanlar cümle me'sul mahkum

Abdulhak HAMİT

LİYAL-I ZAHİRE

O dem ki leyleyi pakize burk' mehtap
Olur guşade beyaz seherle her yerde
O dem ki ailesi ziya nakşeder denizlerde
Büyük bir ayineyi revşaneyi sim-u serap

O demki sahili cuy-ı reşase güsterde
Yumardu çeşmini mestane bülbül-i bitap
O demki alemi bozu-yı nerme rahatu hab
Eder şikufeli rüyalar ile perverde

O dem zemine iner bir ziyayı billuri
Temasliyen geş-ı aver ile etrafı
Eder gerik' bu heyrat pak mahmuri

Sanır bu levheyi berrak-ı eyliyen rüyet
Liyal-ı zahire'nin des-i saf ve şefafı
Yakar semada bir avizeyi kamer hey'et

Cenab Şahabettin

KENDİM İÇİN

Nedir bu fırtınadan sonraki sükun-ı harab
Bilirmisin bu gece pek ziyade rengin uçuk
Nazarlarındaki hülyadan ürküyor mehtap
Nedir bu ye's o melalın zavallı hasta çocuk

İnanma bir kadının giryeyi muhabettine
Şafakta güllerin üstünde jalenin eşidir.
İnanma gonca-i bikrin hicab-ı ismetine
Örnek al al-ı cehennem kadınlık ateşidir.

Unut melalını geçsin bu ra'sayı asabi
Sükun içinde tabiat gününde hasta gibi
Geçen o fırtınanın setmesiyle dermansız.

Kadınlar, ah kadınlar dikenli güllerdir.
Sakın dokunmayınız onlar incitir, kanatır
Batar dikenleri, mecruh olur nevazîşiniz.

Hüseyin SİRET

HİSSİ TEDKİK

Müşahibenin medlul-i aleyhi olan “bu hissi tedkik”te diğer etekemülat gibi ilm ve marifete ileriye giderek elde edilen sudret-i felsefiye ve ebediyenin yardımıyla husula gelecektir.

Mütaalada derrinleşmek, sabit ve mütefekir nazarlarla okuduğunu dimağına hazmettirmek ve birşeyi veya bir eseri mütün fikir ve hissiyle ihate etmek, onu adeta kaffa-i hifayasıyla tanıyarak daireyi mahremiyetine girmek suretiyle hissi tedkikin vücud ve semeresine hhükmediliyor. Biz Osmanlılarda ileride bu dereceye geleceiz. Evvela “hissi tedkik”i hissedeceğiz; sonra bu arzu ve hatta ihtiyacı tescin için tedkiki âsare meyl ve teşebbüs eyleyeceğiz.

Eski ve Yeni âsar-ı meşhureyi Kemal-i dikkatle mütaalaya başlayacağız. Fakat bu arzu ve teşebbüs iptida-i emride hissi olarak başlayacağından bizi bihare aldatacak; Çünkü bu tedkik işini görmeye bir dakika gelecek ki hislery zevk-i selimler, hüsn-i niyetler kifayet etmeyecek. Tabakat-ı âsarın hepsine nazarlarımızın nüfuz edilmesi için âlat ve edavata lüzum görülecek. Bu da müdekkikin müktesibatı ilmiyesi, malumat-ı fenniyesi olacak..... Şu kadarki çalışıldıkça ciddi surette gayret edildikçe ve daha doğrusu ve açıkçası sethiyat ile idaresi maslahat ve istiyad-ı şöhrete tenezül edilmeyerek hakiki bir tekemülle azm olundukça “hissi tedkik” bize kendiliğinden gelerek her ne vakit meşgul olmak istersek hücre-i mesaimizin kapısını yavaşça açıp (Musa) nın Liyal-ı eş’arını tezyin eden periler gibi yalnız hayalimizi değil bilfarz “ten”in “sent bu”ın, “rönan”ın hakayık-ı sen’et ve dekayık-i hikmete ruhlarını âla eden ilm ve narifet hatifleri gibi kaffe-i maneviyatımızı tamim ederek, içinde gayet aydınlık bir alem-i feyz ve ibtila gösterecek

Aşiyân

Ve bizi yalnız anlamaya değil açık surette anlatmayada muvafık eyelecektir.

.. Zenan'..ni bu hisi tedkik tâbirine şuracıkta bir misal oclarak alacağım ve diyeceğim ki:

-Edebayı Arapdan (Hariri) diye şöhret bulunmuk olan Ebu Muhammedul Kasım'ın "mukametini" zamanımızda hiç bir arap yahut şark muhariri veya dini. Zenan... kadar iyi ve anlayarak tedkik etmemiştir. "Mukamat" hakkında yazdığı bir makalesinde bu eserin... nerelerine kadar nüfuz ettiği pek âla görülüyor. Eser hakkında pek menfi' ve vazh bir fikir tam edindiği sözlerinden derhal anlaşılıyor. Çünkü iyi anlaşılan birşey elbette kolay ve güzel anlaşılır.

Misal eserin mevzu' hakkında diyor ki: Mukamat-i Hariri bir Avrupalıyı en ziyade düçar istiğrab eden ve bir mütehasasın tedkikinden geçmedikçe hakkında bir fikir mahsus istihsal pek müşkül olan asar-i edebiye-i Arabın birincilerindendir. Bir eser hakkında en evvel soracağımız suali mevzu'nedir? Sualidir. Şarta ise bilakis bu mevzu hususu ancak bir bahane bir efsanedir. Oraca bir eser mahiyeti mu'lifin telkin ettiyi şahs-ı mecmuun görünüşündedir. Sözleriyle bunu isabet için Hariri'nin mukaddimesinden birkaç satırda zikrettikten sonra! Hariri'nin bu acayip ve garip eşgali üzerine tersim ettiği kanava.. zahirede en abs... görünen şelerdendir. Sbu mertesemat esasen (Ebu zeyd) namında mütealim bir dilencinin silsile-i istihalatıdır. Her şekil ve kıyafete görülen bu bir nu-i muhile.. takriben italyan şahsiyetinden mevcud miszal felaver.. insanın sitaturlu... nam (Kavmin) ne şabiye bir şeydir. Asıl hikaye tevsî malumat ve tevsîye-i müsâlhi için seyahat eden (Haris bin humam) ismindeki doğru ve akıllı bir adamın lisanındadır. Bu adam (Ebu Zeyd) her gittiği yerde yeni bir heyet ve kıyafete tesadüfle bir aralık herkesle beraber aldanarak (Ebu Zeyd): Cud-i taki.. ederken nihayet de o hilekar dilenci

HİSSİ TEDKİK

Olduğunu anlar. Bazen mütehayet bir vaiz görünen (Ebu Zeyd) saminin gözlerine sırışkı nedamet etirtir; fakat yine o günün akşamı (Haris Bin Hüman) buna süfla bir kalave köşesinde vaazına kapılan erbab-ı hayr'dan topladığı sadakat ile sefahat ve işrete puyan bir halde tesadüf eder. Bu Ebu Zeyd bazen hakimi ve kendi tarafını aldatarak hasmiyle gizli ittifak eden belîğ bir avukat olur. Artık sırasıyla topal, kâr mektep hocası, kasidegu, sokak vaizi, sahte derviş, tabip zahit, çapkın hallerinde de görülür. Çehresine manto değiştirir gibi değiştirir. İyi adamların safiyetinden bilistifade düz menfaat ve sitihfat için her aleme girer her yeri dolaşır.

Mekamet dahi rakik ve acip şeyleri anlamak için hüp birinin bu dilencisini ne kadar şayan-ı hayret bir tenevü-l icat ve nasıl bir mütaalayı ahlak rikatiyle sevkettiğini görmelidir. 19.uncu asrın ahval-ı ictimaiyesi için his olunup da şayan-ı kabul bir sahne bir çerçeve içine alınamayan bu “mezhake-yi beşer” heriri 12.nci asırda memleketi için meydana getirdi. Diyor. “Balzac” için “Ebu Zeyd”den bir zemini şahsi yapmak isterken heyet-i ictimaiye-yi haziranın menazir ve aşhas-ı muhtelifesini fevkül hed’ karşılığında ve tenevüünde dolayı kabul-ü tedvik olamayacağı mütaalasını dermiyan ediyor.

(Renan)yeyi birkaç satır daha okuyalım:

-Hem dolandırıcılık hemde rikkat-ı kelimada müktesebat-ı edebiyesini istihdam ve ancak bir yemek veya sadaka elde etmekte sarfeden böyle tuhaf bir hayasız, bir aralık bizi güldürse bile devamı halinde istikrahdan başka bir his vermez. Araplar indinde ise bilaçiz, Ebu Zeyd hiçte tahkire şayan değildir. Hariri onun hakkında bir kelimeyi zem ve tekbihi irat etmez. Ebu Zeydin hayatına doğru bir adam olarak nehayet verdirir. Onda bazı lahzalar pek nazik hisler tasvir eder.

Aşîyan

Vatanın bir hazîre-i rikat-i averi ile ona e'ar-ı latife söylendiği olur. Bundan sonmra (Hariri) nin devrinde yani Arap şevketin devre-i inhatatında o zamanın alel ihlakiyesinden ve nahiyesinden bahs eyleyene maksamat'ın ma'ruz tedkikinde bir çok mütalaat *amike serd* ediyor. (Hariri)yi mükemesan tenkidini hakayık-ı ilmiye ve ehkam-ı hissiye ile yürütüyor.

Mademki "Hariri"den bahs ettik, birazda yine bu zemin-i kelimada "anter" romanına dair musahabe edelim. Bu hikaye hicretin ikinci asrında edebayı Arapdan *Asma-ı* tarafından yazılmıştır. Müsteşir-i fenden anterden bahs ettiği sırada şu tefsilatı nakleder.

Kusn du perse val der ki anter romanında tesir-i zaman ile adet ve ahlaki hiç tedbile uğramamış o çöl arabını hayatının doğru ve samimi bir lun ve targfî görülür. Onların misafirperverliği, his intikamı aşk ve sevdası, 'hürriyeti.' Yağmakarlığı şiirdeki zevk tabilleri bu kitapta hakiki bolarak tasvir edilmiştir. Arapların o zaman-ı hakedemedik muharebatının *humer* var-ı hikayeti zaman-ı cahiliyet de vuku' bulan hadisat mehmuları ve eski kahramanların tasvir ve kati bazen üslubu âliye kadar yükselen ve kuvvet ve sanat ishareden targf ve mütenü üslubuyla bu asra şayan-ı *dikkat* bir alümakam vererek arapların ilyadası dedirtmiştir. Mısır'ın adayı mahalle kahvelerinde okunan bu kış masalı hikakaten gariptir. Bunun mahsus bir okuyucusu vardır. *Esnayı kıraatte* anter denilen kahramanın nasıl selseyf sesini değiştirir sırasına göre mehub bir tavır alır. Yanında rukab çalan birisinin bazı yerlerde bu nakle-i refakati kaidedendir. Hikayeyi müteddid geceler istima' ve vakayı' ihametle ve muntazamen ve takip eden kahve *müdavimimizi* eskeriya iki taraf olarak bir kısmı antere Anterden tercüme eden ve bu eseri Fransızlara (1841) de tanıtan zat.

-HİSSİ TEDKİK-

ve diğeri onun hasmına taraftar olduklarında orada mübahisaata girişerek bazen kahveden dağılırken bazen kahveden dağılırken Kemal-ı Sıtk ile birbirlerine gücenir. Ve beyinlerinde münazaa bile çıkarırlar!

Bu eser evvel ingilizceden başlayarak fransız ve alman lisanlarına tercüman edilmiştir. Halbuki biz bu enter hakkında ihtimal hiçbirşey bilmiyoruz veyahut pek az şey biliyoruz.

Maksat “makamat-ı heriri” veyahut bu “anter” romanını tedkik edelim veya etmeyelim demek değildir. Fakat alel itlak bu yolda çalışarak asarı milliyemizden gayet şumurlu suretle bahsedelim. Muhtelif nukat-ı nazardan muayine ve teşrihlerine alışılim. Lisanımızı tedkik ve ikmal ile esaslandıralım. Demektir. O halde fikri felsefesini, kıymet-i edebiye ve sanat-ı bediyesini, tarihini ve müellifi mühtereminin maneviyatını elfaz ve mânisini tedkik suretiyle mesnevi-i şerif hakkında niçin bir ve hatta birkaç eser yazılmamalı. Eski ve yeni asar-ı milliyemiz hakkında neden bahıslar açılmamalıdır?

Hikayat kısmında mesela “battal gazi” “Aşık Kerem” “Köroğlu” ilaahir. Âsar-ı milliyemiz tedkikat-ı edebiye ve tariheyeden niçin mahrum edilmelidir?

Fılhakika evvebi rıf milli eserlerimizden başlamak yakışık alır sanırız. Bunlardan sonra veyahut bunlarla beraber, firdevsiler, sadiler, hafızlar, müteşebbisler, muarriler, Ebul farizlerde birer birer meydana çıkarlar. Zaten bu arap ve acem edebiyatı ve asarı mücelidesi hakkında avrupalılar bugün koca bir kütüphane-i irfan yapmışlar ve bu bahıslarda acaba neler yazmışlardır. Herhalde bu gibi tedkikata başlamak ve alışmak elbette devr-i teceddüd ve itilamızın maasır-ı ebediyesinde adolunsa layıktır.

Mısır.

Ali SUAT

ESKİ DEFTERLER

Hiç şühhe yokki bugün gayet mühim ir geçit başındayız: Büsbütün yeni bir devre giriyoruz. Fakat bu yenilik ne kadar parlak, ne kadar bereket bahş, ne kadar feyz aver olursa olsun yine bizi eskilere eskiliklerimize nazar-ı dikkat ve biret ile bakmaktan alıkoyamaz ve koymamalıdır.

Herşeyde her noktada göze çarpar bir yenilik gösterebiliriz. Her terakide başdöndürücü bir süratla koşup gitmekte ye's görmeyebiliriz. Fakat herşeyden evvel bir emr-i mühimi, o başladığı günden beri bir dakika olsun iyi ve muvaffık bir hadd-i hareket takip etmemiş olan "tedrisatı" birkaç günde yoluna koymayacağımızdan emin olmaylız.

Bizde tedrisat ne maliyeye, ne siyaset, ne günrügü ne de asayişe, hiçbir şeye benzemez. Esas itibariyle bunların hepsinden de mühimdir. Tedrisat, halk ve memleketin dimağı ruhu ofisidir. Bunda edilecek acele ve tarafkirlik öyle ihmal ve ihmal ile telakiye gelmez.

Emr-i tedrise vereceğimiz pek müstesna ve pek bitarf bir ehemmiyeti hakkıyla anlamak için o karanlık ve korkunç beri mekteplerimizde tedrisatın aldığı o şayani merhamet tarçızı uzun uzadıya tevsif edecek değilim, yalnız bugün derin bir nefret ile tahattür ettiğim bazı alam-ı tahsilin mini mini bir taslağını çizmek istiyorum.

Aman ya rab, ne heyulalarım ne hocalarım piş-i tedrisinde geçtik çok defa sınıfın başında, ilk sırada oturduğum alde hocanın nutuk ve takdirindeki gevşeklik, itimatsızlık, kaidesizlik, hiçlik göz kapaklarımı şiddetli ve gayri gabili mukavemet bir rekabete mahkum eder ve bila ihtiyar gözlerim akar giderdi, artık arka sıralardaki kayıtsızlığı, aldırmamazlığı, siz kendiniz tasavvur edebilirsiniz.... bununla beraber bütün sınıf uyusa yine delilsiz davasız ifade-i meramda devam deenr o yektarz o usandırıcı takrir futursuz tekalsülsüz, tırmalayıcı bir çıplaklıkla kemerici, tahriş edeci bir haidelikle cümlelerin bütün irtibatsızlığı kelimelerin, terkiplerin bütün kaidesizliği, tavr-ı ifadenin bütün tatsızlığı ile kendi kendine sızıp akmaktan hiçte tehaşi etmezdi.

Nasıl olabilirdi: Daha telfuz eyledi kelimelerin iştikakında mahiyetinde haberdar olmayan buda 30-40- sene evvel neşerilmiş bir ecnebi metninde şikeste beste tercüme ettiği veya ettirdiği cümlelerin takriri saikasıyla selak ve rabtıda lisanda, beyanda ifadede, belagatta, tertiple, herşeyde.....acıtıcı bir vukufsuzluk ve iktidarsızlık gösteren sesi telafuzu lahn ve şivesi insanda uyuşturuca bir hütün ve melaldan başka hiç bir tesir husule getirmeyen muallimden istifade etmek ve o sayede müfit şeyler öğrenerek meslek ve sanatta tesabuk ve terakkiden eser göstermek nasıl mümkün olur ve kime müesser olabilirdi? Çok defa bütün bir sınıf baştan başa birinciden soruncuya kadar gözlerimiz. Açık veya kapalı uyurdur o yine bu

kar ve üslubunu bozmaksızın hiçbir tarz ve tavrına halel getirmeyerek bifutur bimuhaba söylenir. Ve her perdeden pest ve tiz, şatır ve hazin inler dururdu. Günler geçtikçe hiçbirşey öğrenememekten tütevelik bir isyan bir feveran bizi bici bir hastalık gibi kemirir. Ellerimizdeki hocanın takip eder gibi görüldüğü fransızca kitaplardan saatte bir iki sayfa kadar birşeyi kamus ve dest olarak okuyabildiğimiz bahıslardan da sabit ve malsus bir netice elde edilemezdi: O vakit bizdeki o şeddid ve müteheyid şevk-i tahsilin uğradığı şu manialara sınıflarda saatlerce esnemekten mütahasıl usançlar bizi yalnız bir gayeye o zamanlar bütün şu billetin bâla-yı mükedaratında bir tair-i meş'um gibi dolaşıp duran bir saikeyi menfiyeye erdirirdi. Ye's ve kesl!

Evet ye's ve kesl bu iki bile şeametengiz bütün teceliyatı tahsiliyemizin iki pabend elimi olmuş idi. Bilesiniz, dersanelere ne kadar samimi teelümlerle âdeta bir kuzucuğun etraftaki kan lekelerini ve hemcinsinden birinin mütekallis ve mühtelit zemihasını görerek yine salahaneye gidişi gibi sürüne sürüne inleye inleye gider. Sonra o paydos borusunu bir nefahay-ı reha bir sefir-i halas bir sur-i israfil gibi tarif olunmaz bir şevk ve arzu ile karşılardık! O dakikalarda hocamızda bizim gib Cüz-i bir nan-ı pareyey mukabil pek acemice oynadığı bu roldan meftul ve perişan çıkar ve kabiletsizliğinin duş-ı idzine yüklediği şu ağır hamuleden bir müddet için olsun kurtulduğuna sevinerek kürsi-yi tedristen uzaklaşmaya can atardım.

Bütün nesibeyi tahsilimiz senelerden beri dercib' durmakla fersudeleşmiş kirli bir defterde bir küçük not kitabında mündemit idi. Evvela, o siyah kaplı mecelle-i fenniye rahlenin üzerine bir itinayı mahsus ile konulur. Sonra bir iki dakika kadar melikat-ı idrakiyenin bütün nekayış ve menfiatını ifade eden bir çift dalgın göz bütün sıraları dolaşır ve o aralık alışkan bir el defterin sehaif-i mütadesini çevirerek geçen derste konulan işareti bulur ve ondan sonrda gah felaketaver bir karçığı kadar soğuk ve ezici bir gün gah sâmiha hıraş bir falso kadar teraka pergaz ve üzücü bir harc ve merc beyan başlardı. Artık kelimeler ile cümleler, fikirler ile nazariyeler ve bütün müştemilliat ifade arasında müfekkik fikir ve nazari sükut dervazeyi intihara ayak basmış bir meyuz hüznün ve zühret ile raamakta muztar kalırdı. İki üç günde bir defa nöbet-i beyan bize gelirdi. O zaman bütün dersaneyi rahmet-i memmat kaplar, her çehrede bir eser-i tereddüt bir ifade-i yas belirirdi. Hocanın arasıra deftere doğru kayan nazarlarında acı ir doğruluk, harababad ve perişan bir günde bankaya tahsiline memur bir taptiye merhametsizliği, davayı dinleyip anlamadan hükmü kendince evvelden verilmiş bir karara bağlamak için sırsızlanan bir hakim-i müstebit kayıtsızlığı hisolunur. Kurbanlık koyun gibi bekleyen bütün talebenin gözleri kimbilir ne kadar senelerden beri birbirine istihsah edile edile ne fikir ne ifedesinde ne lafız ve manasında ne de kalıp ve simasında bir tutar yeri

kalmayan defterlere doğru süzülür ve dersanenin cevvi-i nesimisinde sinsi ve mukadder bir müvekkile-i felaketin derin derin solurken birdenbire inkita-i tenefüse uğradığını andıran bir sükun-i havlengiz hüküm ferma olurdu. Cehl ve ismetin şevk ve saffetin imtizalını da müteşekkil bir likay-ı şebab iraa eden bütün lüfakay-ı tahsilin hazandide yapraklar gibi titreşirken rahle-i tedrisin ebedguriz bir azraili veren o kocaman muallim ortaya evvela bir şarid ismi sonra da bir senamei mübahisi ati verirdi. Çok defa vaki olduğu gibi bütün sūfat-ı muanesiyle söylenen bu isim dersanede kendisine bir müsemma bulamayınca o iri ellerini bütün ifdat-ı işaresine sıraya izafe edilen bir adet ilave eyleyerek kurban-ı kahrı ve azabını şizzat tahsis ve tayin eder ve ondan sonra azapdidesinin kekelediklerini ferih ve fuhur dinlemek ve defterden gözlerini ayırmak üzere susardı!

Artık sekteyi-i dimağıyeye uğramış gibi sendeleye sendeleye ayağa kalkar. Zavallı arkadaşımız için yalnız bir tarif-i necat vardır. O bahse dair nahut defterde ne varsa aynen harfi harfine muallimin kendi ifadesi vech ile kelime kelime (matemut) söylemek. Bu hattı tahrir haricine katiyen çıkılamazdı.

Hocamızın bu ısrar ve kararı karşısında bütün dahilikler bütün tebehürler bütün ta'mik ve tedkirler hiçbir iş göremezdi. Defter öyle destur-i leyeteğeyir bir nesise-i fermander bir kanun-i fenni bir burhan-i müteber idi. Onun haricinde kalacak bütün tefsilat ve mecellat-ı ülum mahkum idi. İstedığınız kadar.

-Aşıyan-

Söyleğiniz bütün vukuf ve dirayetimizle ta'miki mesale edeniz, deliller misallar serd edeniz. Nüşahideler, vakıalar zikreleyeniz. Hiçbiri onun binkar-ı tessebbüt ve hizasında kurtaramaz. Ne yolda başlarsanız başlayınız. En gayr-i gabili red' istidlalad ve istintacatınızı ortaya koyunuz. Bütün kuvveyi iknaiyenizi sarfediniz. Hepsi boş ve bi lüzum!onun yalnız bir miyarı, bir sengi bir meheki, layetebeddül velayahti bir mahoz ve mercei var. Defter ne ki defterde yoktur veya ona tamami tamamına mutabik değildir. Merduttur, hezeyandır, harici, medeni ve fendir. Beyhude sızlanmayınız kurtuluş yoktur. Çar naçar akıbeti menhuseye o hirmana elime "cezaya" "izinsizlik" hatta "hapise" doğru sürüklenip gideceksiniz.

Ah söylemeye bile dilim varmıyor. Devrey-i sebebimizin en muazzez ve en semerader mirkaç senezsini gasp ve ibtar eden yadı bile samimi ruhunda amik ve muebbed bir hissi nefret istikrah uyandıran o defter, o hoca bevsuken haber almıyorum ki hala bugünde mevcut ve mütâdır. Tealinin, terakkinin en büyük ve en mühikel engellerinden biri olan o defter sahibi belahat gösteri ile birlikte fakültelerde rahneşi-i izv ve ikbal oldukça mebizde bütün tecdid ve iziahi şekle, kıyafete, tantana ve numayeşe münhasır kalarak mahiyat ve hakayık-ı umuruna o evvelki cereyanı zarar engizisinde müstemek ve berdevam bulundukça bütün sevinçler bütün alkışlar boştur. Çünkü defter o müebbed evela ye'sel evle yağatayyar o klasik ve fersude defter hala dehşetefzayı, dershaneyi fünün oldukça ilerlemek ve yükselmek için ibraz edilen bütün hayırlı ve nafi' teşebüslere rağmen, bizim gibi tedris çenderesi altında pek az zaman evvel pek acı ve öldürücü saatler, günler, seneler geçirmişlerce bütün bu inkılap ve tahavvül velleleleri gunudey-i irtiyab ve zünun olmaktan kurtulamayacaktır.

Bizce ciddi bir islah ve tensiz "defter" lerden başlamalıdır. Mekteplerde hoc aların önünde o eski püskü ve saidide defterlerin kaldırıldığı gün meclis-i mebusanın

-Eski defterler-

yevm-i güşadı gibi, tarihi millimizde pek mesud ve şayan-ı kayd ve tezkar bir devre-i ifkar ve terakki açacaktır. Dimağ-ı şebap, sermayesiz, riyakatsiz, şüphesiz, kesvesiz bir takım budalanın rakam tahtası halini almaktan ve gençlerimizin zekası meşime-i düha olabilen bir sevdayı say' ve terhi göstermesine rağmen, yine baziceyi cehl ve tahrif olmaktan kurtulamayacak ise icraatte bir çok belîğ ve müessir meşaylb şen ve zafer okuyanların henüz büyük ve müfit bir iş görmedikleri iddia edilebilir.

Ey meşime-i müstakbelden yeni doğacak vatandaşların beyhude geçmiş ve geçen bir ömrün en acı telehüfatını ifade eden şu satırları atının o berrak ve asude günlerinde,

samimiyetine inanamıyarak bir dev hikayesi gibi derin bir istiğrab ve tedahüş ile okumanızı
ne kadar arzu ve temenni eylerim.

Kilisli RİFAT

Beyrut: Kanun-ı Evvel

-AVENGİ-İ LEYL-

Ahmet HAŞİM

Bir an olur ki beş tehirde asman
Birbirine muhattap-i mütallasim olur ziya
Üstünde jale jale telalü eder cihan
Bir gülben-i bılınd ve mücevher-i zehur olur.
Oldukça buse buse semek bad-ı şembvezan
Herzi şenmun renk teviyicat-ı nur olur.
Tahrik-i şahibal tezahirle zerfeşan
Pervaneler gibi nevakib-i pürğurur olur.

-Birazda Fen ve Siyaset-

Cism-i zay-i hayat bu madde-i hayatiye mecmuası bir kütle-i hayr mütenasınadır ki esalası pürotoplazmadır. Porotoplazma hayatı, madde-i hayatiyeyeyi tecil ettiren istilahi bir kelimedir.

Şeklen uzvan pürotoplazmalar muta'did ve muhtelifdir. Çünkü sahne-i tabiatda beşhud olan icsam-i zayih hayatide teşkilen te'zivanr başka başkadır. Ta'bir-i sahiple mayaeluzvuyat olan madde-i hisatiye-i muhtelif mahsulat pürotoplazmaıyeyi ihtiva etmek suretiyle başka başka kalıplarda başka başka kesvelerde mütazahirdir.

Madde-i hayatiyenin en küçük vasfıl şekli bir hücre-i nüsyette "amip" denilen hayvan şekli dam hayvanetindeki kerivat beyzadır.

Madde-i hayatiyenin en büyük ve ikmal şeklide cism-i insani derki bu adet bir millete bir kavme şebihdir. Hucurat muhtelif-i hayatiyeden meşkul bir cemattir. Bu cemaatin bu milletin manşi ibtidası bir hacare-i basitedir. Beyaz denilen hacaredir. Fakat bu beyaz amik nisatında anyon geçireceği advar henmun ve tekamülden sonra tezahir ayda çok olan öyle işgal ve if'al-i hayatiyeyi camadırki asal hayret efzay-ı akıl olanda ihsalını temin eden bu beboz ta'bir ettiğimiz yumurta bedayeten pek basit ve pek adi görünen bu hacare bilahare inkisam ede ed çoğalarak mütadid hacereleden meşkul bir kütleye sonra bu hacare kütleside mütadid parti! lere şaiyelere ayrılarak müteadid sınıf ve meslek-i hacareye-yi tesis eder. Bu sebepledir ki if'al hayatiye-i hayvan da hayvanat-i aliye tehlifat adid gözükür. Hayvanat-ı aliyenin ve zaif ve efalinde bir cemiyet meşhudurdurki bu hayvanat-ı sefliyede mevkududur. Bunların ve zaif derece-i sefaliyetleriyle mütenasiyen seflidir. Basit

-Aşiyen-

veya mahdudur. Lakin elsan anfail beyan-ı sınıf hücreye bu muhtelif partileri bevaye bulmak sayesinde muhtelgf ve müteadid ifâl ve o taif-i hayatiyeden celve-i nişandır. Bu if'ali muhtelif dahi ne şedid alakalarla yekdiğerine merbuttur. Bu itihadı-ı if'al ve i'mal ne rengin ne bed'i temirat verir. If'alı hissiyadaki bu muvazene bu ahenk nereden neş'et ediyor, bilmiyormusunuz? Bu sınıf müteadide-i hicretten her birsinf başka bir tecl-i hayati muzahirdir. Fizyoloji fenninde herbir sınıf hücre "insica" nam-ı tahtında mezkuredir, demek sınıf tabirimizden "insica" merad edilmeli. Müstakilbir vazife ile muvazaf nescilerden iki veya daha ziyadesin ictimaiyle yekdiğer des-i muaveni uzatmakla bir uzv teşkil eder. Uzuvar birleşince bir mecmua bir heyet vücuda gelirki herbir yerdiğerine hadametle mevzuftur. Bu bir nizam-ı müşterekleriyle suretemundur. Müteadid ve muhtlifi a'zadan meşgul bu heyet, bu meclis neye benzer biliormusunuz? Bir meclis-i meşverete değilmi?

Uzviyet denilen bu hücreler meclis meşveretindeki a'zayı hayatıdarın vazife-i ve masülyesi teşkilat-ı nesciye ve neşeri hayallerine göre münkasmadır. Hiçbiri hadud mesleğisine tecavüz edemez. Kanun-i hilkat bu nizam-ı bediyi böylece kurmuş. Bu esas mebcul üzerine bana eylemiştir. Başka türlü emr-i mahaldır. Uzuvar bir hadametle mükafidir. Bu müterad-ı hudumetlerde uzviyet içindir. Onun adama ve mahafaza-i hayatı içindir. Uzviyet bir kavimdir ki efrad ve hakkı haceratıdır. Bu efrad bir ta'kim-i kaba ile ayrılmıştır ki her bir kabile bir uzuvdur. Bir uzvun bir kabilenin adem-i uzviyetin kavmin salatalığını veya mahvuyeni istilazam eder. Bu da dimağın ahde-i kıyafetine mevduadır. Sinirlerin merkezi olan dimağın hem hakim hemde mahkum, hem efendi hemde uşak, olduğu ufak bir tedkik ile anlaşılabilir, bilfarz.

-Birazda Fen ve Siyaset-

Cümle-i asabiye me'mur bulunduğu işte ceza-i afalet gösterse en evvel kendi zarar dide olur. Sinirlerin bu ataleti tesiriyle aza ve insica faliyeti kaybeder. Bozuk bir heyetten tebian eden asare-i hayatta nakafi ve belki bozuk olacağından dimağda esaslı bir asare-i hayattan mahrum kalır. Mahrum kaldıkçada zayıflar ve nihayet çürür. Bu halde hem kendi ve hemde efrad denilen hüceratta olur gider. Demek anasır futuret kuvvetin meşverete tabi zerra-ı hayatiye bu hablı metin ile diğerine merbut teceliyat-ı hayat böyle bir ahenk diferib sayesinde şürünmün? Bize en yakın o – biz – olan bedenimiz bile meşrutiyeti idare ile fermanlar bir hükümet!.....

Doktor! Saadettin Vedat

Mini Mini Yenge

Tebessüm ederek!

Bunu evvelce işaret etseydiniz ne olurdu ki, gülüştüler. (Bedide) hanım kalktı. İtikakının arkasındaki köpçeyi çözerek biraz yukarı kaldırdı. Yine ilikledi. Bir iki adım yürüdükten sonra yine yerine oturdu.

-Oh diyordu bir misafirim oldumu ne yapacağımı şaşıyor, çocuk gibi seviniyorum evet eminimki siz benim bisafirimsiniz. Ağabeyiniz içeride siz önce yabancı birisi imişsiniz gibi işleriyle meşgul sanki bir gece bırakıyorsa ne olurmuş. Kardesinde iyimi ki senin canını sıkmamak için ne yapayım söyle, işte. A kardeş sende hiç söylemiyorsun piyanoyu göstererek!

-Beni söyletmeye çalışacağına latifa şu ağlamaksa dertlerini dökmeye muhtaç altı söyletseniz.

-Aemredersiniz bu kadar istediğim bir şey emredeceğinizi aklıma bile getiremezdim.

Piyanosuna koştu yaktığı bir *kibriti mumun ucuna dokundurduktan sonra*

-haydi başlıyorum dedi fakat rica ediyorum dikkatle dinleyiniz ellerine uçmaya taşları utandırmaya, canlandırmaya başladı. Birden bire kesti.

(Mucib) in geçen gün biraderlede konuşuyorduk, ne zaman evleneceksiniz o da teacüble sizin bu kadrılıkta kalmaya ısrarınıza sebep bulamadığını söylüyordub. Çok arzu ediyorum görücü gezmek bir çok mini mini hanımları görerek şöyle (MUCİB) bekamıza mutaasıp bir eş bulmak. Yengenin hasan intihabında sen de memnun olacaksın. Hem güzel hem terbiyeli hem nazik.

Hem asil hem zengin daha ne istersin. -biraz lisan falan da biliyor. Musikidende bahresi var zarar yok, musikiye vukufu yoksa sana vaad ediyorum ki ona piyonoyu ben öğretirim istersen birn parça edebiyane falanda merakı olsun. Söyle bakayım böyle bir mini mini hanım bulayım istermisin lakin bunların hepsi nasıl birleşecek diyeceksin. Merak etme yengen bulur. Fakat söyle evveline çekmesin böylesini bulursam tabii değilmi</

-katiyen yengen hanım

(bedide) iskemlesinden kalkarak

-N e anlamıyorum a kardeş nasıl çocuksun bilmem ki söyle kuzum yoksa birisinemi tutkunsun?

-Beni mahçup ediyorsunuz yenge hanım.

-Anlıyorum söylemek istemiyorsun ya öyle değildirde bu derece inat niçin? Pek geçen gün söylüyordu. Siz ondan ik yaş küçükmüşsünüz. O yegirmi dokuzuna kaldı demek sonra

yegirmi yedi yaşındasınız, çocuk sayılmazsınız. Evlenmek için ne gibi bir mazaret bulacaksınız. Elhamda bir kadın geçindirmekten aciz değilsiniz. Emsalinize faik bir tarzda bakabilirsiniz. Yatarak dünyalığa karar verdiniz. Öyle bir haliniz de görülmüyor. Gezmelerden, anlatmalardan, balolardan tiyartoralardan ayrılmıyorsunuz. Yahut birisini seviyormusunuz. Daveti onanmak için oralara gidiyormuş.

-Birinci fakir kızı kabul etseniz ya gelmezseniz.

-Ya ya beni çocuk birinemi koyuyorsun, o mini mini yengem dediğin yokmu senin gib on tanesini cebinden çıkarır. Söyle bakayım kimi seviyorsun?

Eğer sevgiliyi tanıyorsam hiç korkma, iki haftaya kalmaz nikahınız kıyılır eğer tanıyorsam: kalıbını bulur görüşürüm kızcağızın gözünü arar, işini için anlar, anasını babasını arza ederim. Daha olmasa kaçırır gizli nikah kıydırırız. Ayol ben sevap mı sevapımı düşünüyorm, ah vermesin başlarına gelenler.

-Aşiyân-

söylüyorlar. Kevkül halı pek fena bir şeymiş. Ah aşıkane söyleyeyim kimi seviyorsun.

-Aman yenge hanım sus, öyle şeyler yok. Üstüme bir de söyle lakırdılar çıkarma, hem ols aben hiç senden saklarmıydım. Evlenmemiz lazım o cihat-ı aklıma gelmediğinden dolayı idi. Hem ne olacak ki.

Peki öyle olsun, söyle bakayım güzel bir kız bulacağım dedim.güzellik enva-ı var. Ne türlü güzel istersin. Kaşını, gözünü rengini, vücudunu, hissini birer birer anlat bakayım. Yarından tezi yok görücüye gezmeye başlayacağım. Annenden evvel ben gezeyim zaten hazır mahallemizde iki kız var, ikiside hakiki inci. Allah analarına babalarına bağışlasın. Söyle bakayım ne yolda bir güzel istersin düşün, haydi sana beş dakika müsaade.

(Mucib) ne cevap verecekti. Tekamil-i ayam-ı hayatı o da kitaba gözlerinin önünden geçmeye başladı. O küçüklüğünde güzel seçmekteki meşguliyetini her güzelde bir kusur bulmaya adet edinmiş, hiçbir kadını beğenmemiş, birer birer güzellerinin o güne kaldı. Nihayet on abizede tesadüf etmişti. O güzeller onu nasıl esir etmişti. Ooh.. iyi his ediyorsunki onda da bazı kusurlar hem diğer güzellerin anılmalarına, terk edilmelerine istihfafa düşer olmalarına sebep olan kusurlardan daha beyvacın eksklikleri vardı. Fakat ruhu o simadan ayrılmak o güzellerin saha-i tesirinden uzak bulmak, onları görememek bulunuyordu. Ah lakin o güzeller aşkını sezmiş, ona merhamet etmiş idi. Hayır, vakit olmamıştı o simaya vücudunu mahkum edilmiş nihayet kimseyi sevmemeye, canını kimse için yaşayamayacağı his eden (Mucib) evlenmemeye kendisi kendi hiçliği, kende yeganeliği için yaşamaya karar

vermişti. Acaba o sevgilisini izdivacından sonrada sevemez, o hali ile yaşayamaz öyle yarabbim bir aşık ile olsun müteselli olmazmıydı.

Hayır, zira o mini mini yengesi idi.

Cevap bekleyen (Bedide) birden bire döndü.

Haydi diyordu, nasıl olsun mavi gözlümü olsun, kara gözlümü yoksa sarı olanı, saçları sarımı, karamı, açık kömürlümü, semizmi olsun. Balık etindenmi olsun, boyu pek uzunmu olsun kısacasımı olsun,yarın görücüye gidiyorum, sonra karışmam şimdi söyle ki beğendiğin gibi çıkmasa geri almam ha.

Bunları söylerken kahkaha ile gülüyordu. Bu aralık Bedide'nin gözlerine aynaya aks eden hayaline mütefekkir bir vasıta ile baktığı ilişti. Birden bire kaşları çatladı, birdenkalktı. (Mucib)in ellerinden tutarak iskemlesinden kaldırmak istedi. (Mucib)in başı eğilmiş düşünüyor idi.

-(Mucib), çocuksun gerçek..

diyerek ellerini bıraktı. (Mucib)in başı dizleri arasına düşmüş ağlıyor. (Bedide) ayakta durmuş, sert eritici bir nazarla onu süzüyordu. Bu aralık içindi dik bir ses muamalat_1 mezkureden mütehadis-i münazaanın suret-i hal ve faslına gelince diye söyleniyordu.

Sait HİKMET.

HÜKÜMET VE EFRADIN HUKUKU VE ZAİF MÜTEKABİLESİ

Adıvarın tekamiliyle beşeriyet-i hazire-i vücuda getiren azmanei kablil tarihteki o ilk vahşi insanlar arasında revabet ve münasaanın ne derecedelerde bulunduğuna dair bir fikir sahic ve kati edinmek kabul değildir. Fakat şimdi dünyada mevcut olan teşair ve haşiyeye bakarak tekamül-ü beşeriyetin bu ilk kademelerine ait hakikat doğruca bir takım farziyat ile meydana çıkabilir. Önümüzde misal olmasa böyle muhakemat-ı muntakiye ile aynı netice dsteresi oluruz. İlk insanlar müthiş canavarlar arasına meyarez-i hayat için alet müdafaa olarak taş ve değnek gibi şeylerden başka bir şey bilmedikleri zamanda pek sefilane bir ömür geçirmişler, ve açlık tehlikesine akl-i elham hayvanat cisminin muhacematına maruz kalmışlardır. Artık bu şeriat dairesinde yaşayan insanlmarın hudbinliği vahşet derecesine kadar ilerletecekleri aşikar idi. Cemiyet üzere yaşamak hissi tabisinin mefkud denecek kadar az bir derecede görüldüğü bu zamanlarda birisinin avladığı şikar için diğerinin hiç bir hak tanımayacağı tabii idi. İşte bsir çok zamanlar eslafmızın en bsüyük meşgulesi hayvanat ve hemsinsleriyle muharebe etmek olmuştur. b nihayet bir lamia-i zeka daha yaşamak fikirlerine doğru sevk etmiştir ki türkiyat-ı beşeriyenin muhit-i banuyesi bu fikir olmuştur. Bu vakitten itibaren vaziyet-i ahlakiye değişmeye ve hissiyat-ı cedide nümayan olmaya başlamıştır. Ve yine bu vakit münafi müzetazade-i hudinane, cemiyetinin münafi müşterekesiyle tahdid idare olunmaya başlanmıştır. Ma'mafi teşkil eden cemiyetler

-Ahlak-i Siyasiye-

kabileler yine birbirlerine karşı adavet beslerler muharebe ederlerdi. Fakat yavaş yavaş bir kabile arasındaki efrad kendi muna'fetleri iknasası diğerinin şekarini kaymmaya gayret etmişlerdir. Şüphesiz bu gayret ve tevki tekrar infirad-ı ibtidanın mezahemete düşmemek içindi. Dolma bir takım mehalike maruz olan şeria-i ibtidaiyeyi hayaniyenin serbesti garbı onları aralarında kukavelet zaminey-i akdine mecbur kalmıştır. Çünkü bunlar olmadan Hidad-ı gayr kabildi. Her ferd kendi kabilesinin cemiyteine mahzur olmak için daima onun hukukunu muhafaza amade bulunmalı idi. Ve böyle cemiyet ve kamasıl teşkil edince mesai-yi müctema'yı sevk ve idare etmek bir yere toplamak için tabii selsele-i merateb huda geldi. Bu halde ya en kuvvetli ya şeci' veya en zeki olan ma'lum ve main bir tefsuzemutavaati mahyuri oldu. Bu tahkim yalnız muharebe işlerine münhasır kalmadı. Kabileler nüfusça kabardıkça birinin münafani hayati diğerinin yeditlerine, hudbinlerine karşı muhafaza etmek maksadıyla günden güne daha müspet, nezamet ve şeriata lazım hisedildi. Cemiyet bir kere teşkil edince

tabii doğal ve haricten gelerek mehalike karşı efradını muhafaza etmek için bir takım kavanin-i mu'sasat ve huda getirildi.

İnsanlar daima kendilerini uzun bir medet oğuşanda saklayan kalp ederler. Böyle cemiyeti üzerine yaşamak adet hükmüne girince bu tarz maişetin yıllıkleri anlaşılmaya başlayınca bu his eski hale avdet korkuları arasında tekamül etti. hazır ve rahis eski hale avdet korkuları arasında tekamül etti. hazır ve rahatlarını temin eden onlara yaşamak için o kuşları meyve veren yerlere bir mahbut-i mahsusa his etmeye başladılar. Hissi vatanperveri ahvet ve teavvun-i beldeyi vücuda getirdi. Ve muntakis siyasetinde bütün sanayii, bütün tesvirat ve idrakatiyle medeniyet doğdu.

Görölüyorki ilk heyet-i beşeriyeyi vücuda getiren ve ma'kul ve makbul esbab-ı müsterid olan saif fikri menfaatidir. Daha sonraları bundan tevlid eden

-Aşyan-

hissiyat, fezail-i istimaiyeyi vücuda getirdi. Fakat asıl cemiyetlerin katiyen teşkil ve edamesinde hadım olan ven büyük kuvvet ihtiyaç himaye olmuştur. Fikr-i meşarekat ile fikr-i mukabile tebaim oldukları gibi ahlaki siyasetin destur hareketide hariç ve dahilden gelecek tehlikelere karşı efrad-ı şirketten herbirini kavi müşteriki ile müdafaa etmek onun himayesini herkese temin etmektir. Ve yine bu silsile-i muhakemeyi takip ederek ahval-i mema'li karşısında her ferd kuvvutini cemiyeten emrine amade olarak saklamalıdır. İşte bütün efkar-ı cemiyet perverinin aslı, ruhu, hanmı budur.

Şiddet ve vahşetin hükümferma olduğu zamanlarda insanlar en ziyade hariçten gelebilmesi ihtimali olan mehalike hasr-ı dikkat etmişlerdir. Ve işte o zaman medeniyeti askeriyyenin esasları kurulmuştur. Cemiyet harici düşmanlarının muhacematine mukavemet edecek derecede kuvvetli ise başka birşey istemezdi. Bu zamanlar kabileler cemiyetler başlarında mutlak ve mütahakim reisler ile her noktalarına varıncaya kadar müslih olarak duruyorlar ve tabii bu reisler efrad taraından kendisine verilmiş olan hak ve payeyi sev'i isti'mal etmeye çalışıyorlardı mehallik ve meşafol-i hariciyyenin az bulunduğu yerlerde kavi fevkalede bir tesaküm kava-i semaviye suretinde temsil olunuyordu. Birbirinden farklı olan bu tahkim suretlerinin ikiside aynı sev'i isti'malına sapıyorlardı. Zahire de daha az kavi ve daha az vahşi görünen nüfuz-u manevi hem ruhlar hem vücutlar üzerine diğerine ziyade icrai taşı ediyor. Mevcudiyetleri mahdud daireler altına almaya çalışıyordu. Fakat tekamül fikri inkiyad-ı ahlakiye his oluncak bir derec ehenüz is7at edememiş idi. Aynı şariat dairesinde metbu' ve mekhur olan bir çok cemiyetler boyunduruğa velvelesiz asiyansız tehammül ediyor. Onlar dünyada insanların bir reis mutlaka inkisadtan başka emelleri, arzuları olabileceğinden şüphe

bile etmiyorlardı. Fikr-i tecessüs uyanmaya reislerin bu hüküm ve nüfuzu bu ünvanı nasıl ve ne vasita ile istihsalettikleri taktik edilmeye başlayınca işler değişmişti. Birbirlerinin hukukunu muhafaza ve asayişini temin maksatı hayırıyla teşkil etmiş olan cemiyetlerin bu vazife-i hayriyanda muvafık olamadıkları veru-i sanın mukasad hud-i beyane takibiyle cemiyetin temâtını kendilerine celbe-i tevsil ettikleri görüldü. Sonra anlaşıldığı diğerlerinin hayat-ı emvali serbestisi üzerine vaz' yadetmesi demek değildir. Bu suretle fikr-i tahlil ve tecessüs başlayınca istibdadın bütün ruhu meydana çıkıyordu. b teşekkül ictima eden maksud asli cümle-i müktebale olup her ferdin tamamıyla şahs ve hevbetini feda etmesi lazım olduğu anlaşıldı. Ve hergün daha ziyade terk edebilmek habi ictimanın şahsiyetlerin tevsi' ve terakisiyle mümten aolamaz. Aç olmayıp belki en müsaid bir zemin olduğu neticesine desters olundu. İnsanı bütün nihalindeelere bütün dercaat-i acize düşünerek mahkum ve zayıf yapan sebe-i efrad daimi korkusudur

Server CEMAL

“Aşıyan” İdarehanesine

İstibdada ilk vaadi bir meüesse-i azime-i ilmiye olarak nasiyesi için hayli zamandır istihsarat ve tedarikinde bulunulan şevki mesai kulübünün resm-i keşadeyi teşrini sanının on dördüncü Cuma günü tebrika-i salat u cumadan sonra kulübün itihad kıraathanesinde verilen müsaremeli bir konferansı müteakip pek meşa’şe ve muantan bir suretle icra edildi. Kulüp memleketimizde yeni tesis olunan kulüplerin en zengin ve en muntazam ve en müfiyesidir. Diyebiliriz. Çünkü ihtiyaz hazıre-i mahalliye-i nazar-i dikate alınarak adi bir kübalının bile istifadesi düşünülmüş ve iltihat ve terakki için her türlü fedakarlık ihtiyar edilmiştir.

Şevk-i Mesaiyi Kulübü

Size arz-ı selam ve ihtiremat gelir ve daha ali olan mü'sesat-ı ilmiye ve kulüblerin mukarnerat terkabir-u ranalarına ve sahib-i fazl ve kemal olan azam-ı millet ve in samiyetin iraadatına intizar eder.

-Aşyan-

Kulüp, maarif-i islamiye terkiyatı askeriye tarihi insana ahlak edebiyat, müzik, ticaret ve ziraat şubelerini mutevidir. Ve şa'batın kaasında umume-i ast, gece dersleri ve her Cuma gününde tarihi milliyemizdeki ve kabe'-l fahraneye dair ayet açık her gece konferanslar verirler. Kablei inkılabı işitip ahalisi istihsal maksadı mükse-i vatan pervane uğrunda ibraz etmedikleri nihaet merdane ve hamik fedakarenelerini şu müse-i mübareke-i ilmiyenin resm-i kanadı münasebetiyle fevkaide izhar ve pek beyun hevahiş ve tevce göstermişler. Bu küçük tarihi namuskar-ı kasabanın parlak bir ofisi olduğunu ispat etmişlerdir. Hülâsa bütün sarahat-ı ifadesiyle kalıp burası için bir mekteb-i umumiye-i alidirki böyle bör müesese-i ilk defa olarak sırf hemit-i milliye ile teşkilinden tesisinden dolayı istiab-ı ahalisi iftihar etmekte haklıdır.

Zabitanızın fezaile-i celileri cihan-ı medeniyet ve tarihi insaniyetende abdi ve mezhebet bir hatıra-i şan u şeref burakmış olduğundan şu teşisat-ı türki pervaneye buradaki cemiyetli zabıtlarımızda mütehalakane iştirak ve evelce teşekül ve nasis etmiş oldukları kulüplerin kevk-i mesai kulübüyle teshidine müsareat ve bu defada ali bir numune-i mekrume-i emsal olmuştur.

Kulübün nizamname-i dahiliyesi medid ve dakik tabiat-ı neticesi olarak tanzim edilmiştir. Kulübi elyum-i yevmi ve esbu-i on sekiz gazeteye abone isede karar-i ara ile bala'mum memalik-i osmaniye ve ecnebiyede neşr olunan diğer gazetelerinde abone olacağına abone şeriatını anlamak üzere bahr-i gazetenin bire nüshasının idarehaneleri tarafından kulübümüze gönderilmesini rica ederiz.

Binaenaleyh bir inkılab-ı fevkaide-i medeniyetkarına ve bir gayret mastesur himayetirvarane ile düşmediği giryeve mehlikeden genç ve salim, metin vekahraman kurtulan azametli osmanlı hükümetin selavet ve celadet ibdiyesine çalışan gayretli hür ve alicenab manimize tevfiğ elhi ilbine rehberdar işine manet ve azimi kavim ile çalışıyoruz. Ve ibdia çalışacağız. Olaki tehditamızda nasıl sebad etmiş ise bu öyle sebad edeceğiz. Münafa-i vatan ve memlekete tamin saadet malına bedel meas-i eden umumi vatandaşlarına marifi perverine menai feyzi saik mevcudiyeti lisani insani elamasimi kanuni ezelinesi yezdatiyesi olan.

ÖLÜMDEN SONRA

-Heyhula ya da cism-i siyal-

Materyalistlerin ibdiyat ve ruhiyatı inkar etmekte bulunmaları hepsini beşerin şeklinden arı olarak bekasını fehm etmekte dücar oldukları müşkülât neticesidir. Hat-ı bekayı ruha kail olanlar bile tasdik etmekte beraber gayr-ı maddi olan ruhun esasen mahiyetine muhallif bulunan cim-i maddeyle ihtilat ederek arı ne suretle tehit eder. Sende bulundurduğuna akıl erdiremiyorlarsada hadım sahipleri bu meseleyi hal etmişlerdir. Mübahis makiddime de gördüğümüz bu cihetle ruhkerin bodelmeyt ve kürk alim cimsayette siyal ve sebiri rakik bir tarif ile mehat olup cisme-i elka ettiği arzu ve tahsisat bu zarif-i siyalin tevasetiyle azaka-i seryan eder. Halet-i neziad maddenin i'makadan sıralayarak cism-i hal tefsiihe-i terk edip ruhtan infigan etmeyerek şahsiyet-i ma'nuyesinin şekil-i hariciyesini teşkil eder.

İmdi heyula bir azayet-i siyasiye olup hayat-ı masabikde dahi bir hal-i rikkat ve insibatta az çok maddenin mahiyeti tabiyesine haiz bulunduğunu cihetle zarf-i asıl-i beşer bu şekil siyaliyeye mutabık bir surette teşkil ederek yineruhun bahş ettiği bir kütle-i cismin her noktası bu siyalın taht-ı te'sir nüfuzunda bulunur. Madde-i uzviye, devran-ı damla-ı bela itikatı tecdit etmekte olup asay-ı azliyenin iksam-ı umumiyesi bir taraftan tahlil etmekte ve anasını hadisenin temsiliyle hücesireti uzviyenin yeniden teşkil etmesi sarf-ı heyulanın tesirinden nes'et etmektedir. Böyle bir na'sir olmuş olsa çehre ve beden şeklen değriyete tabi bulunur. İdi. Me-l heza bu cisim seyyal bir derecede kalmayıp ruhla birlikte kesb-i safvet ederek teccsida-ı mütevaliye ile

Asf ve nurani bir hale gelerek nihayet debdebe-i kemal ve şa'sae-i cemali bütün kainatı ihate eden hazret-i halik alemiyane vasıl olur.

-Heyula ya da cism-i Seyâle-

cismde nüfuz olup beşeri teşkil eden anasır-ı tesenin irtibat ve imnizac-ı hayret-i avrı gözden nihan olan seyaletin esirdir ki azavak-ı nefسانيye i'zayı-ı cismaniyetin inhilalına kadar lasıl daim ise kava-i hayr-ı4 mer'ıye dahi mahdudun huda kadar maddeye mertebat olup halit-i nez'de heyulanın cism-i maddiyeden kurtulmak için duçar olduğunu ızdırıp bizim için ibret âmiz bir avanededir.

Heyula-i cismaniyet-i beşerıye-yi teşkil eden siyale-i asabiye'nin menbi' olup idare-i bedeniyede cümle-i asabiye'nin icraa ettiği rol ilm-i teşribah ve meraz-ı nazarında hal olunmaz bir muamadır. Cihaz-ı aabi fena balkayas hududet-i telgrafiye gibi hissiyat-ı hariciye'nin intikalına hadem bulundu gibi bir tarafında milkat-i akliye ve ihtisatsat-ı deruniye'ye masderiyedir, dinliyor, cümle-i asabiyede if'al-i muzaafa nemayen oluyor.

Heyulanın mevcudiyeti ondelkadema masdak olup bmunun kadim ve şerik filozofları buna achema(ukema) ferover (ferute) namını vererek münever, mu'tar-i esiri bir halde şekil-i beşeri haizdir.b demişler idi. İran kadim ilmasına göre: zaman tecessüd hulul ettikte (ferone) cismın teşkilini müstelzim olan icra-i ferdiye-i maddeye-yi etrafında cezb ve teksif eder. Ve diğer bir cism-i ezeliyede tokmak için libas-ı nasivet olan cismi terk etmekle bu icza-i ferdiye-i mütakaikayı hal ittidaisine iader eder, derler.

Minolkadim tasdik evveline kalmakta bulunan heyula-i hakanda bugün ilm-i ruh müşadhat-i kafiye'ye malikdir. Sir veliyam koruk ve şair-i ilmanın tüccar bile heyulanın manyetizma. İ'lamında ve hadamlakta tezehurat ve te'sirâtı berbine-i badahate vasl olmuştur.

Heyula-i ruhun elkaiyetdeki kavi' siyaliye'nin yine şekl-i beşeride a'zayı haizizi muhafazası ve mani' olup if'al ve hayat-i cismaniye ondan mustanç bir nüshadır. Bu cism-i seyyal körk-i nevm tabii körk-i nevm sani'de cismden sıyrılıp çıkar, aydınalkada nasıl görürse zulmet-i leylde dahi görerek mesafet ba'ide kati' eder. Cismi hiçbir

Aşiyân

Şeyden haberdar olmadığı halde işitir ve tekallüm eder. O halde bu cism-i keşif kendinden ali ve rakik his ve ruiyeti başka türlü bir cism-i laitifin mümesilidir.

O ruhun abd-i velayemut olduğu alaim ve tezehurat müteneva ile yahut ruhun zarif seyali olan heyulanın neym-i maddiyatı kesb ederek görünmesiyle sabit oluyor. Heyula-i hayat-i serbestide aza-i beşerin kafe-i hevasını balkava haiz olup fakat maddeten mevku' fa'le ve za' etmiştir. Ancak şeriat matluba-i tahtında bulursa yani madde ile i'lak ve rabitası baki olan hadım sahibiyile ali tarık elastiane münasebet ve sahne-i cereyan müstearede temsil ederek ibtida bahar halinde yavaş yavaş tamamen şekl-i beşerde münazur olur. İstiare-i seyaliye ve

istasile-i acize-i ferdiyeyi lükmüyenin teasifi cereyan seyaliyeye müntabi' olarak heyula görünür. Tecessüm ederek görünen bu iştigalın o anda alınan fotoğrafları bugün elimizde olup bir öakit yeryüzünden zaman gerçirmiş olan bir vücudurn aynı ve şahsiyeti ruhiyesi olduğu tahkik etmiştir. Fakat o ruhun bu suretle görünmesi mevkut olup anasır medeniyetin seyale-i hülya ile ihtila-ı temadı etmeyerek bir anda asla münazara na bedid olur.

HALİL

HEDİYELERİMİZ

12. nüshamızda yazdığımız hediyeler hakkında karilerimizin ve abonelerimizin mütalaalarını istifar etmiştir. Bir çok mektuplar taktirler aldık. Kalecik nüsnhamızda mutalaa veriler tasnif edeceğiz. Şimdiden şunu beyan edelim ki boyun bağı isteyen bir abonemiz yok. Henüz mektup göndermeyenlerin raileri dört güne kadar kabul olunacaktır.

MUHABERAT-I ALENİYE

İstanbul karainlerinden Ali suad bin-fikir ve mutalaanız pek tarihi, inkisar-ı hayal netice itibariyle yine mutalaanıza yakın olmak lazım gelir. Herhalde biz nezahat-i his ve ilsan ile bak'a olan ihtaratın medyun şükranınız. Alanya'da Doktor Osman sabri bin—20 Eylülde gönderilen abonmanı postahaneden alındı.

Sebeb-i neticesi olduğu anlaşıldı.

-İHTAR-

Aşıyan her tarafta muntazamen (48-32) i'tisar edecektir. İstanbul için idarehaneden almak usretiyle seneliği yirmi lira altı aylığı 30 kuruştur. Taşra için seneliği(85) altı aylığı (45) üç aylığı (25) kuruştur. (13) nüshayı mecellede arzu edenler ayrıca beş kuruş göndermelidirler.

ZARİF VE MÜZZEYEN CİTLER

Aşıyan birinci cildini itmam etti. (832) sahifeden ibaret olan (13) nüshayı bir yerde teclid ettirdik. Ciltler her tab'i selimin mezher taktiri olacaktır. Dercade güzeldir. Fiyatı (22) buçuk kuruştur. Ellerindeki nüshaları bırakıp cilt almak isteyenler idareye cilt bahasın(5) kuruş vermelidirler taşra için ayrıca (100) para posta icraatı alır.

Şahıslar:

Abdülhak Hamit Tarhan

Şair-i azam Abdülhak Hamit Tarhan 12 Nisan 1937'de kısa bir hastalıktan sonra İstanbul'da, Maçka Palas'taki dairesinde öldü. Cenazesi 14 Nisan'da düzenlenen bir törenle yeni açılan Zincirlikuyu Mezarlığı'nda ilk kabiri oluşturmak üzere toprağa verildi.

Atatürk'ün kendisini temsilen yaverlerinden birini gönderdiği törene mülki ve askeri erkanın yanı sıra Hüseyin Siret Özsever, Ali Ekrem Bolayır, Hüseyin Cahit Yalçın, İsmail Habib Sevük, İbrahim Çallı, Burhan Toprak, Musahipzade Celal, Mazhar Osman Usman, Akil Muhtar Özden gibi edebiyat, sanat ve bilim dünyasının ünlü isimleri katıldı.

1852'de İstanbul'da seçkin bir ailenin çocuğu olarak doğan Abdülhak Hamit özel eğitim gördü. 1876-1912 arasında Paris, Bombay, Londra, Lahey, Brüksel'de çeşitli diplomatik görevlerde bulundu. 1928'de seçildiği İstanbul milletvekilliğini ölümüne kadar sürdürdü. Türk edebiyatında Şinasi ile başlayan yenileşme hareketi ilk büyük aşamasını onunla yaptı. Divan edebiyatı nazım biçimleri ve kalıplarından kurtardığı şiire bütünüyle Avrupai bir nitelik kazandırdı. Yeni aruz kalıpları kullandı, duraksız hece ölçüsünü, vezinsiz, yalnızca kafiyeli şiiri denedi. Şiirin alanını genişletti, yeni imgeler ve çarpıcı söyleyişlerle biçemi yenilerken, içeriğe felsefi bir derinlik kattı. Eşi Fatma Hanım'ın ölümü üzerine yazdığı Makber (1885) hayat-ölüm, inanç-inançsızlık, boyun eğme-isyan arasında gidip gelen bir çılgılık, bir ürperti idi. Tarık yahut Endülüs Fethi (1879), Eşber (1880), İlhan (1913), Finten (1918), İbn Musa (1919) gibi genellikle sahneye konulmaya elverişli olmayan, bazıları manzum tiyatro eserlerinin konularını daha çok tarihsel olaylardan aldı. Türk edebiyatının en üretken şairlerinden biri olan Abdülhak Hamit yaşadığı dönemin en büyük şairi sayıldı ve “şair-i azam” diye anıldı.

Ziya Paşa (1825 - 1880)

Ziya Paşa 1825 yılında İstanbul'da doğdu. Galata gümrüğünde katiplik görevinde bulunan Erzurumlu Feridüddin Efendi'nin oğlu olan Ziya Paşa, Bayezid Rüştîyesini bitirdi. 15 yaşlarında Aşık Garip, Aşık Kerem ve Aşık Ömer gibi halk şairlerinin eserlerini okumaya yöneldi. 17-18 yaşlarında Bab-ı Ali'de Sadaret Mektubi kalemine girdi. Divan edebiyatı yolunda yazmakta olduğu şiirler ona, arkadaşları arasında ün kazandırdı. Reşit Paşa'nın yardımı ile Sultan Abdülmecid'in üçüncü katipliğine tayin edildi. Mabeyn'e geçtikten sonra Fransızca öğrendi.

Ali suad

Ali Suat ; şair, romancı, öykücü, gezi yazarı,düşünür ve çevirmen. Adı var, eseri var; ama kendisi kayıtlarda yok. Kendisini böylesine nasıl gizleyebildiğini anlamak çok zor. Bir dedektif gibi peşinden koştuk. Bütün izleri sürdük ama o, kendisini ele vermemeyi başardı. Bu yüzden şöyle diyoruz:Doğum yeri Kahire, tarihi 1905 : görülmüş şeyler : Öyküler, birkaç anı yazısı ve Piyer Loti'nin İsfahan'a Doğru'sundan birkaç sayfalık çeviri.

Oyunumuzu sürdürüelim: Gençlik yıllarında çok çabuk ulaştığını söylemek zorundayız. Bu yılların sırat-ı Müstakim'de yayımlanan iki makalesiyle geçirir: Hikmet-i İslam (sayı 18, 1908) ve Mevlid-i Nebi (sayı 32, 1909).Olgunluk dönemi 1916'da başlar: Seyahatlerim. Bu dönemin önemli yılları: 1919: Amerika Cemahir-i Müttetikası Reis-i Mühteremi Vilson Hazretlerine Açık Mektup. 1923-24: Charles Texier'den üç ciltlik bir çeviri: Küçük Asya. 1930: Bir Kitap Kapanırken. Şiirlerini topladığı bu kitapla birlikte hayat kitabı da kapanmaktadır.

Cenap Şahabettin

1870 yılında Manastır'da doğdu. Askerî okullarda okudu. Askerî Tıbbiyyeyi bitirdi. Paris'te ihtisasını tamamladı. Çeşitli yerlerde hekimlik yaptı. Emekli olduktan sonra Darülfünûn'da Türk Edebiyatı Tarihi derslerini okuttu. Fransız sembolizmi etkisinde kaldı. Servet-i Fünun dergisinde yazdı. 1934 yılında öldü.

Eserleri

İlk şiirleri Tamat adıyla basıldı. Şiirleri, ölümünden sonra "Cenab Şahabettin'in Bütün Şiirleri" adıyla yayımlandı

Rıfat Bilge (1874 - 1953)

Kilisli Muallim Rifat Bilge, 1874 yılında Kilis'te doğdu. Babası Kilis zaptiye çavuşlarından Abdülkerim Beydir. İlk ve Rüştîye öğrenimini Kilis'te gördü. Medreseye devam ederek buradan icâzetname aldı. 18 yaşında İstanbul'a geldi. Darül-Muallimin'in yüksek bölümüne devam etti. Buradan mezun olunca Hukuk Fakültesine girdi. Bu okulu da bitirerek diploma aldı. Üstün gayreti ile birçok ilim adamından özel dersler gördü. Asıl adı Ahmet Rifat'dır. Adının başına "Kilisli" lâkabını koymasının sebebi, yine Kilisli olan, hemşerisi Necip Asım gibi Ahmet Cevdet'in İkdâm'ında Türkolojiye dair yazılar yazan ve Mülkiye'de hocalık yapan Dr. Rifat (Kardam) ile karıştırılma endişesidir

Kilisli Muallim Rifat Bilge'nin Eserleri:

1. Kitab-ı Dede Korkut (Dresden yazmasından 1914)
2. Divanü Lûgati't-Türk (1.ve2.cilt19153.cilt1917)
3. İbni Mühenna Lûgati (1919)
4. El Kavaninü'l-Küllîye (1924)
5. Ferhengnâme-i Sadi (Sadi'nin1924)
6. Veled Çelebi'nin Divan-ı Türkî'si (Veledİzbudakile1925)
7. Bezm-u Rezm (Astarabadi'nin1928)
8. Maniler (1928)
9. Evliya Çelebi Seyahatnamesi (7.ve8.cilt,1928)

10. Ebu Hayyan'ın El-İdrak Haşiyesi (Veledİzbudakile1936)
11. Gülistan ve Bostan (Sadi'nin1943)
12. İstanbul Seyahatnamesi (Kutbi Mekki'nin)
13. Esmâ-i Müellifin (İbnül Emin Mahmut Kemâlinalile 1941,1945)
14. Elvafibi'l-vefatat (H.Ritterile)
15. Ahkâm-ı Kur'an (İmamHasan'ın)
16. Arzname (Celal Devvanî'nin)
17. Keşfü'z Zünun ve Zeyli (Şerâfeddin Yaltkayaile 1941,1945)

Hariri

(Muhammed Kasım ibni Ali ibni Muhammed İbni Osman El-Hariri El-Basri, El-Harami) Adı (Osman), künyesi (Ebu Muhammed), lâkabı (Harîrî) dir. Arap edebiyatının en mümtaz simalarından biri olan Harîrî, (1054 - 446) senesinde Basrada doğmuştur, (Harîrî) lâkabını alması ipekçilikle uğraşmasından, (Harami) denilmesi de Basranın (Benî Haram) sokağında oturmasındandır. Asıl vatanının Basra köylerinden (Meşan) olduğunu ve kendisinin o köyde sakin (Rebîatülferes) kabîlesine mensup bulunduğunu kayda alınmış kaynaklardan öğreniyoruz.Makamelerde iki şahıs vardır: (Ebu Zeydi-nis Suruci) ve (Haris İbni Hemmam) Kadı Kemaleddin'in Tarih-i Nuhat'ından anlaşıldığına göre Ebuzeyd'in asıl adı Mutahhar İbni Selâm'dır ve aslen Basralıdır. Nahiv ve lûgat âlimi olarak tanınmıştır. Harîri ile görüşmüş, ondan edebiyata dair pek çok şeyler öğrenmiştir. Beş yüz senesindeVasıt'a da gelmiştir. Sonra Bağdada gitmiş ve orada vefat etmiştir. Ölüm yılının (1145-540) olduğu kaydolunmaktadır.

ServerPaşa

İstanbul Şehremini (Belediye Başkanı)

7 Mart 1284-6 Temmuz 1286

19 Mart 1868-18Temmuz 1870

Emanet Müddeti: 2 sene 4 ay

Bab-ı Seraskeri Nizamiye Hazinesi başkatibi Said Servet Efendi'nin oğludur. 1237 (1821) tarihinde İstanbul'da doğmuştur.

Önce Harbiye Nezareti kalemlerinden birine tayin olunup derece derece yükselerek Kalem Mümeyyizliğini kazandıktan sonra Hariciye'ye intisab etmiş, 1850'de Viyana Sefareti Başkatipliği'ne tayin olunmuş birkaç yıl sonra da Paris Sefareti Başkatipliği'ne memur edilmiştir.

1854-55 tarihinde Petersburg Maslahatgüzarlığı'na atanan Server Paşa 1860'ta İstanbul'a gelerek Ticaret Müsteşarı olmuş, 1863 senesinde 6. Belediye Dairesi reisliğine getirilmiş, bu görevde bulunurken Komiser ünvanıyla Girid'e vali vekilliği yapmıştır. 19 Mart 1868'de Şehremaneti'ne tayin olunan Server Paşa Sadrazam ve Hariciye Nazırı Ali Paşa'nın vefatından sonra Hariciye Nezareti'ne tayin olunmuş, 1872'de de Paris Sefaret-i Seniyyesi'ne atanmıştır. Nafia Nezareti ve Şura-yı Devlet Reisliği gibi görevlerde de bulunan Server Paşa Meclis-i A'yan'ın ilk teşkilinde a'yanlığa seçilmiş ve daha sonra A'yan Reisliği'ne getirilmiştir. Daha sonra tekrar Hariciye Nezareti'ne getirilen Server paşa bu görevinden istifa ettikten bir süre sonra Dahiliye ve Adliye Nazırlığı görevlerinde bulunmuştur. 1885 senesinde Adliye Nazırı olan Server Paşa 1886 senesinde vefat etmiş ve Sultan Mahmud Türbesi bahçesine defnedilmiştir.

Tevfik Fikret (1867 - 1915)

24 Aralık 1867'de İstanbul'da doğan Tevfik Fikret'in asıl adı Mehmet Tevfik'tir. Çocuk yaşta annesinin ölümü, onu hayatı boyunca etkiledi. Ortaöğrenimini önce Mahmudiye Rüştîyesi'nde, sonra da Galatasaray Sultanisinde yaptı. Burada Recaizade Ekrem'in öğrencisi oldu. Duygulu kişiliği onu genç yaşlarda şiire yöneltti. 1888'de Galatasaray'ı bitirdikten sonra Hariciye Nezareti İstişare Odası'nda (Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Dairesi), kâtip olarak göreve başladı.

1896'da, eski öğretmeni Recaizade Ekrem'in aracılığıyla Servet-i Fünun Dergisi'nin yazı işleri yönetmenliğine getirildi. Bütün zamanını Robert Koleji'nde geçirmeye başladı. 1901'de "inziva" düşüncesini gerçekleştirmek amacıyla Rumelihisarı'nda Robert Koleji'nin yanında, planlarını kendisinin çizdiği Aşîyan adlı evi yaptırmaya başladı.

Bugün Tevfik Fikret Müzesi olan Aşîyan, 1905'de tamamlandı. Fikret, eşi ve oğlu Haluk'la birlikte buraya yerleşti. Çok az insanla görüşüyordu. "Sis", "Sabah Olursa", "Bir Lahza-i Taahhur" bu dönemin ürünleridir. Darülmuallim ve Darülfünun'daki görevlerinden de istifa etti ve yeniden Aşîyan'a çekildi. Artık, İttihat ve Terakki İktidarı'na da muhalif olmuştu.

1912'de Meclis'in kapatılması üzerine, bu olayı Meclis'in 1878'de kapatılmasına benzeterek "Doksan Beşe Doğru" şiirini yazdı. Bunu "Han-ı Yağma", "Sancak- Şerif Huzurunda" gibi şiirler izledi. O günlerde, ağır şeker hastalığına yakalanmış olduğu anlaşıldı. 1914'te kolu şiştiği için bir ameliyat geçirdi. Tedaviye yanaşmaması sonucunda hastalığı iyice artarak ölümüne neden oldu. 19 Ağustos 1915'te İstanbul'da öldü.

ÖMER SEYFEDDİN

(11 Mart 1884 - 6 Mart 1920), Yeni Lisan ve Millî Edebiyat akımının ve Türk milliyetçiliğinin öncülerinden, değerli hikâye yazarı. Gönen (Balıkesir)'de doğdu. Babası, aslen Kafkas Türkleri'nden Binbaşı Ömer Şevki Bey; annesi, Ankaralı Topçu Kaymakamı (yarbay) Mehmed Bey'-in kızı Fatma Hanım'dır. Aile İstanbullu olduğu halde, Ömer Şevki Bey'in (o zaman yüzbaşı) resmî vazîfesi dolayısıyla Gönen'de bulunmaktadır.

Ömer Seyfeddin'in bütün ömrü 36 yıldır. Bu kısacık ömrün edebî faaliyet devresi en çok 10 yıl tutar. Bu 10 yıldan az zamanın verimi olan hikâyelerinin hepsi aynı değerde ve teknik güçte olmasa bile, Ömer Sey-feddin, hikâyeciliğimizin XX. asır başlarında en mühim şahsiyetidir ve Türk Klasikleri arasında çoktan yerini almıştır. Sağlığında Ashâb-ı Kehfimiz (1918), Harem (1918) ve Efruz Bey (1919) ayrı kitaplar olarak basılmıştı. Diğer hikâyeleri 1926'da, ilk önce yakın arkadaşı Ali Cânib (Yöntem) tarafından kitaplaştırıldı. Sonradan parça parça seçmeler ve külliyyat hâlinde birçok basımları yapıldı ve hâlen de yapılmaktadır. Şiirleri, Ömer Seyfettin'in Şiirleri ismiyle Fevziye Abdullah Tansel tarafından bir kitapta toplandı (1972). Piyesleri: Canlar ve Patlıcanlar, İhtiyar Olsam da, Kaatil Kim, Mahcupluk İmtihanı, Nasreddin Hoca, Telgraf. ismet Binark ve Nejat Sefercioğlu tarafından hazırlanan Ölümünün 50. Yılı Münâsebetiyle Ömer Seyfettin Bibliyografyası, Millî Kütüphane tarafından bastırıldı (1970). Tâhir Alangu, Ülkücü Bir Yazarın Romanı: Ömer Seyfettin (1968) isimli eser, belgesel bir roman olup Ömer Seyfeddin'in hayâtını anlatan en geniş ve mükemmel eserdir.

Ahmet Haşim

Sembolizmin öncülerinden Türk şair. (1885-1933)1885 yılında Bağdat'ta doğdu. Babası memur olarak başka yerlerde bulunduğundan, çocukluğunu annesinin yanında geçirdi. 8 yaşında iken annesini kaybetti. Babası İstanbul'a yanına alırdı, zayıf Türkçe'sini kuvvetlendirmek için Numune-i Terakki Mektebi'ne verdi. Ertesi yıl, yatılı olarak Galatasaray Sultanisi'ne yazdırdı. Galatasaray Sultanisi'ni bitirince, Reji İdaresi'nde memur oldu. Mekteb-i

Hukuk'a kaydoldu. Bitiremeden ayrıldı. 1932 yılında tedavi için Frankfurt'a gitti. 1933 yılında İstanbul'da öldü. "Ağır ağır çıkacaksın bu merdivenlerden-Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak" mısra'ları ile başlayan Merdiven şiiri ünlüdür.

Halide Edip Salih

1884'de İstanbul'da doğdu. Daha Amerikan Kız Koleji'nde okurken, hikâyeler yazıyor, kalem denemeleri yapıyordu. Koleji bitirdikten sonra, felsefeye merak saldı. O günlerde, Filozof Rıza Tevfik adıyla anılan Şair Rıza Tevfik'ten felsefe dersleri almaya başladı, iyi felsefe yapabilmek için, iyi bir matematik kültürünün zorunluluğuna inandığı için, zamanın ünlü matematikçisi Salih Zeki'den dersler almaya başladı.

1901'de koleji bitirdiği halde, edebiyat dünyasında yazılarıyla görünüşü, 1908 meşrutiyet devrimi sıralarıdır. "Vakit", "Akşam", "Tanin" gibi günlük gazetelerde "Şehbal" gibi haftalık dergilerde edebiyat üzerine yazılar yayınlıyordu. Bu ilk dönemde çıkan yazıların da "Halide Salih" imzasını kullanıyordu. Sonradan, Salih Zeki'den ayrıldığı için "Halide Edip" olarak tanındı.

1919'da "Büyük Mecmua"da "Kadınlığa Dair" başlığı altında kadın haklarını savunan bir dizi yazı, onu günlük olayların içine sürükledi. Bu güzel konuşan, güzel yazan, güzel düşünen kadın, bütün kadınların sembolü haline gelmiş. İlk romanı "Seviyye Talip"tir(1910). Aynı yıl içinde "Raik'in Annesi"ni yayınladı. "Handan", "Yeni Turan", "Son Eseri", 1912 tarihli. Hikâyelerini toplayan "Harap Mabetler" 1911'de yayınlandı. Ardından 1922'de "Dağa Çıkan Kurt" adlı hikâye kitabı çıktı. 1918'de "Mev'ut Hüküm", 1922'de "Ateşten Gömlek", 1924'de "Kalp Ağrısı", 1926'da "Vurun Kahpeye", 1928'de "Zeyno'nun Oğlu", 1936'da "Sinekli Bakkal" 1937'de "Yol Palas Cinayeti", 1939'da "Tatarcık", 1946'da "Sonsuz Panayır", 1954'de "Döner Ayna" yayınlandı. Ayrıca "Maske ve Ruh" ile "Kenan Çobanları" adlı oyunları vardır.

"Türk'ün Ateşle İmtihanı" 1962, "Mor Salkımlı Ev" 1963, anı kitaplarıdır. Birincisinde, Kurtuluş Savaşı anılarını anlatmış, ikincisinde, özel hayatını yazmıştır.

Ali Canib Yöntem

1911'den sonra Millî Edebiyatı'nın hararetli taraftarlığını yapmış olan Ali Canib Yöntem (1887-1967), İstanbul'da doğdu. Öğrenimini İstanbul'da ve Selanik'te yaptı. Selanik Hukuk Fakültesi'nde okurken, İstanbul'da kurulmuş olan Fecr-i Atî Encümen-i Edebîsi'nin de muhabir üyeliğini yapıyor ve Servet-i Fünun'da şiirler ve makaleler yayımlıyordu. 1911'de, Genç Kalemler dergisinin başyazarlığını kabul ederek, Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp ile birlikte, "Yeni Lisan"ı açığa çıkarmaya çalıştı. 1912'den başlayarak, uzun süre, edebiyat Öğretmenliklerinde, maarif müfettişliklerinde, milletvekilliğinde, İstanbul Üniversitesi öğretim görevliliğinde bulundu.

Önce Fecr-i Âtî'ye girip onun sanat anlayışına uygun şiirler yazmış olan Ali Cânib, 1911'den sonra, şiirlerini "Yeni Lisan"la yazmaya başladı. Kısa bir süre içinde, arûzu da bırakarak heceyi kullandı. Şiirlerinin bir kısmını Geçtiğim Yol (1918) adı ile topladıktan sonra, şiiri de bırakarak, edebî incelemelerle uğraştı.

مدیر ابن البری
احمد جودت

مؤسس: ابن البری
مصطفی نامق

آشپان

آدنی ، عالمی ، سیاسی ، اجتماعی ، فنی ، اخلاقی ہفتہ لاق مجموعہ در

پیشہ

ایکٹھی جلد

نومرو ۱۸

بریکی سنہ

۲۱ ذی الحجہ ۱۳۲۶

۱ کانون ثانی ۱۳۲۴

مذہبات

آونك لیل	ضیا پاشا
براز فن و سیاست	لبال و اہرم
مینی مینی بنگہ	کندیم ایچون
اخلاق سیاسیہ	مہناجہ ادبیہ
قلوبلر ، جمعیتر	اسکی دفترلر
خلیل	اولومدن صکرہ

استانبول

محل اداره می : جمال اوغلانده اداره مخصوصہ

باب عالی جادہ سندنہ و سرکار ، مطبعہ می

۱۳۲۴

مدبر ابن البری
احمد جودت

مؤسس ابن البری
مصطفی نامق

آسیان

ادبی ، علمی ، سیاسی ، اجتماعی ، فنی ، اخلاقی هفته‌نامه

تجشده

ایکینچی جلد

نومرو ۱۸

برنجی سنه

۲۱ ذی الحجه ۱۳۲۶

۱ کانون ثانی ۱۳۲۴

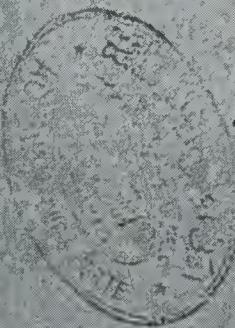
مباحث	
ضیا پاشا	عبدالحق حامد
لیال زاهره	جناب شهاب الدین
کنندیم ایچون	ح سیرت
مصاحبه ادبیه	علی سعاد
اسکی دقتلر	کلیسلی رفعت
اولومدن صکره	خلیل
آونک ایل	ملیان بحری
براز فن و سیاست	سعدالدین و داد
مینی مینی پنکه	سعید حکمت
اخلاق سیاسییه	سرور جمال
قلوبلر ، جمعیتلر	

استانبول

محل اداریمی : حقال اوغلندم اداره مخصوصه

باب عالی جاده سنده « مرکز » مطبعه سی

۱۳۲۴

مرحوم ضیا پاشا

ضیا، شاعری بر قوم غریب
سن اولدک عرش رب ذو الجلاله
نه اولدی درک حقندن نصیب
نه دیر لر آملیلر بوحاله
دوشوب آمالی قلمقده مجید
نکاهک نزدیاریدن زمینه
اولور تیغ زمانک طالمینه
حقیقت برله برق انکی تهید
ظولار سخن وطن اول دم ضیادن
آکارلر نامکی یردن، سعادتن

جهانده خود یرستان کبارک
آلوردک عجزین اشپردن ذوق
فقط اثبات ابدردک اقدردک
دیلسهک کوستروب مادونی مافوق
همیشه عادک شوق و شطارت
کولردک جمله اشیا به دمنده
نه اقدک بوحکم، عالمده
بتون آقانه قارشو برحقارت
کدرله اکلور، شادان اولوردک
بوکون دانا، یارین بادان اولوردک

اولا نلردن بری سنسک مسبب
جهان شعردن برانقلابه .
تمام اسبابی شرح اینک نه موجب
ظفر نامه ک محلد بر کتابه .
ظفر نامه ک ، که بر طاق ظفر در .
که فتح ملک معنایه اشارت ،
و بر ردی اهل معنایه بشارت ،
که آتی ادب بر زب و فردر .

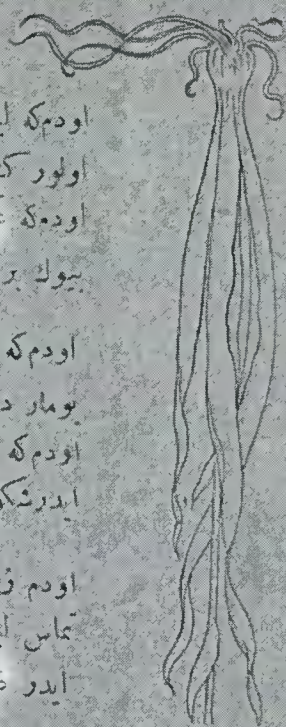

طلوع فکر جریسته روشن
حقیقت منکشف ، بزم سخن شن .
بو خلقه ترجمان اولفده سک سن .
کیروب همراه صیتک آسمانه .
حضور حاکم مطلقده سک سن .
کلور نالشلرک بو خا کدانه .
فضای لامکانی ملکدن .
ایدنر انتظار حکم اعلام .
اگر درسه ک مظلوم اولدی اسلام ،
سکا شاهد چیقار یردن ، نلکدن .
ضیا سنسک بو جمعیته معصوم .
قالا نلر جمله مسئول و محکوم .

عبدالحق حامد

لیال زاهره

اودم که لاله پاکیزه برقع مهتاب
 اولور کشاده بیاض سحرله هر برده ،
 اودم که عکس ضیافتش ایدر دگر زرده ،
 بیوک بر آیه درشای سیم ، سراب ،
 اودم که ساحل بجوی زشاده کسترده
 بومار دو چشمی مستانه بابل بی تاب ،
 اودم که عالی بازوی نرم راحت و خواب
 ایدر شکوفه لی رؤیایله پرورده ...

اودم زمینه اتر بر ضیای بلوری
 تماس این غشی آوریله اطراقی
 ایدر غریق بحیرات پاک خموری !

صافیر ، بولوحه براقی ایلله بن رؤیت ،
 لیال زاهره تک دست صاف و شفاف
 باقار سمداده بر آویزه فقر هفت !

جناب شهاب الدین

آکندیم ایچون

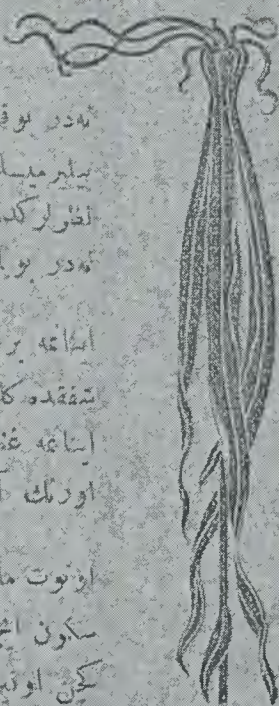
تهدر بوقرطنه دن صوکره کی سکون خراب ،
 بیلیمیک بوکیجه یک زیاده رتیک اوچوق ،
 لظار کده کی خولیان اورکیور میناب ،
 تهدر براس و مالاک رواللی خسته چو جوق .

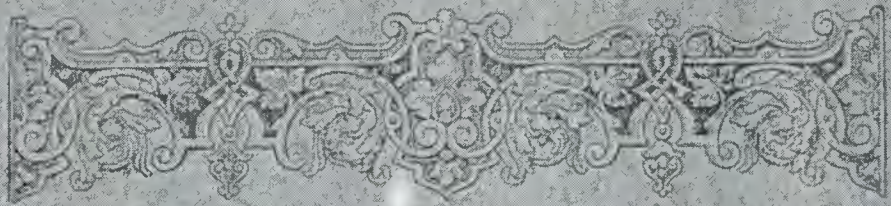
ایساقه برقادش کریمه مجتبه ،
 تنقهده کلرک اوستنده زاله ناک اشدور ،
 ایساقه غنچه بکرک حجاب عصمتنه ،
 اورک آل خیم قادیساق اشدور .

اونوت ملالکی کچسین بورعشه عصبی ،
 سکون ایچنده طبیعت غنوده خسته کبی
 کچن اوقرطنه ناک صدمه سبله درماتسز .

قادیساق آه قادیساق دیکنلی کلردر
 صاقین دوقونماکیز اولر ایچتیر ، قاناتیر ،
 مانار دیکنلری ، بھروح اولور نواز شکیز .

حسین سیرت

حسن تدقیق

مباحثه نك مدلولك علمیهی ارلان بو «حسن تدقیق» ده دیگر تکملات کی علم و معرفتده اینلری به کیدرک الله ایدیلن قدرت فلسفیه و ادبیه نك یاردیمیه حصوله کله حکمره مطالعه ده دریشمك، نیت و متفکر نظر لوله ارقودوغنی دماغنه هضم ایدیرمك، و برشینی و یار اثری بوتون فکر و حسیله احاطه ایتك، اونی عادتا کافه خفایا سینه طایفه رق دائرة محرمه بته کیرمك صورتیه حسن تدقیق وجود و غیره سیم حکم ایدیلور . برعکس ایدیلر ده ایلریده بودجه کله حکمره . اولاً «حسن تدقیق» ی حسن ایدمه حکمره ؛ صوکره بو آرزو و حتی احتیاجی تسکین ایچون تدقیق آثاره میل و تشبیت ایلمه حکمره . اسکی و یکی آثار مشهوره نی کمال دقتله مطالعه یه باشلا یا حتمز . فقط بو آرزو و تشبیت ابتدای امرده حسی اوله رق باشلا یا حتمدن بری بالا حرمه آلا تا حق ؛ چونکه بو تدقیق ایشی کورمه بر دقیقه کله چکله حتملر ، دوق سلیملر ، حسن تیار کفایت ایتمه چک . طبقات آثارک هیمه نظر لر نك نفوذ ایدیلر می ایچون آلات و ادوات لازم کوروله چک . بوده مدقق مکاتبات علمیه سی ، معلومات فیه سی اولاجق ... شوقدرک ، جالبه ایدمه ، جدی صورتده غیرت ایدلرک ، و ودها دوشروسى و آچمه سی - سطحیات ایله اداره مضاجت و اصطلاح شهرته تنزل ایدیلرک حقیقی بر تکمله عزم اولوندق «حسن تدقیق» بزه کندیلر کندن کله رک ، هر وقت مشغول اولمق ایسترسک حجره مساعیرک تیه سی یا و اشجه آچوب ، (موسه) نك لیال اشعارتی برین ایدن بریلر کی بالکر خیالری دکل بالقرض «تن» ک ، «مذت بوو» ک ، «ردمان» ک حقایق صنعت و دقایق حکمه روحلری اعلا ایدن علم و معرفت هاتلری کی کافه معربا نیری تنظیم ایدرک ، ایچنده غایت ایدیلرک بر علم قبض و اطلاع کوستره چک

ویری بالکیز آکلاماغه دکل ، آجیق صورتده آکلاماغده موفق ایلده جکدر .

«رمان» ی بوخس تدقیق تعمیرینه شوراجقده بر مثال اوله رقی آلهجیم ،
ودیه حکم که :

— ادبای عربدن (حریری) دیه شهرت بولش اولان «ابو محمد القاسم»
«مقامات» نى زمانده هیچ بر عرب یا خود شرقی محرز و یارینی (رمان) قدر
انی و آکلامارق تدقیق ایتمه مشیدر . «مقامات» حقنده یازدیعی بر مقاله سنده
بواترک نره لرینه قدر بقوذ ایتدیکی بک اعلا کورولور ؛ اثر حقنده بک منفج
و واضح بر فکر نام ایتدیکی سوزلرندن در حال آکلامایور ، چونکه انی آکلامایان
برشی ، البته قولای و کوزل آکلامایور .
مثلا ، اثرک موضوعی حقنده دیور که :

«مقامات حریری بر اوروبالی الکی زیاده دوچار استغراب ایدن ، ویر
متخصصک تدقیقندن یکمدکه حقنده بر فکر مخصوص استحصالی بک مشکل اولان
آثار ادبیة عربک برخیلر ننددر . بر اثر حقنده الکی اول صوراجقمز سوال :
موضوعی ندر ؟ سوالیدر . شرقده ایسه بالکس بوموضوع خصوصی آتجق
برمانه ، برافسانه در ، اوراجه بر اثرک ماهیتی مؤلفک تلقین ایتدیکی شخص
تجموعک کورونوشده در . سوزلریله یونی اثبات ایچون حریرینک مقدمه سندن
برقاج سطریده دکر ایتدکن سوکره :

«حریرینک بوعجیب و غریب ایشکالی اوزرینه برسیم ایتدیکی قاناراه ،
ظاهرده الشعب کورون شیلر ننددر . بومرئسمات اساساً (ابوزید) نالمنده
متعلم بر دینچینک سلسله اشتجال ایتددر . هر شکل و قیافنده کورولان بوبرنوع بحیله ،
تقریباً ایتالیان شخصیاتنده موجوده مثلا «فلورانس» بک سیقه رالو» نام (قومیک) نه
شبییه برشیدر . اصل حکایه ، توسیع معلومات و تسویه مصالحی ایچون سیاحت
ایدن (حارث بن همام) اسمنده کی دوشرو و عقلانی بر آدمک لساننددر . بوادم
(ابوزید) . هر کتدیکی یرده بکی بر هیئت و قیافنده تصادفله بر آرالقی هر کمله
برابر الدانارق (ابوزید) ی جدی قاتی ایدرکن نهایتده یسه او حیله کار دیلمچی

اولادوغنی آکلار. بعضاً منہج برواغط کوروش (ابوزید)، سامعیان کوزلرندن
سرسک ندامت ایندیرنیر، قحطینہ اوکونک ایشامی (حارث بن ہمان) بوکا سقلی
برقہوہ کوشہ سندنہ، وعظنہ قابیلان ارباب خیردن طویلادینی صدقات ایله سفاهت
وعشرتمہ بویان برحالدہ تصادف ایدر. بو ابوزید بعضاً حاکمی وکندی طرفی
آلدا تارق خصیلہ کیزی اتفاق ایدخ بلغ بر آووقات اولور: آرتق صرہ سبیلہ
طوبال، کور، مکتب خواجہ سی، قسیدہ کو، سوقاق واعظی، ساختہ
درویش، طیب، زاهد، چاقین حاللرندہ کورلور، چہرہ سنی مانور
دکشدیررکی دکشدیرر، ای آملرک صاقیتندن بالاستفادہ جرمفعت واستحقاق
ایچون ایچون هر عالمہ کبر، هریری دولاشیر.

.....
مقاماتہ کی رقیق و عجیب شیلری آکلامق ایچون
حریرینک بودیلنجیستی نہ قدر شایان حیرت برتنوع ایجاد، ونصل بر مطالعہ
اخلاق رقیلہ سوق ایندیکنی کورمہ لیدر. اون طقوزنجی عصرک احوال
اجتماعی ایچون حسن اولویدہ شایان قبول برحیثہ، برچرچیوہ ایچہ آیتہ مایان
بو «مضحکہ بشر» ی حریری اون ابکنجی عصرده مملکتی ایچون میدانہ
کتیردی..... دیور. (بالزاق) ایچون (ابوزید) دن بر زمین شخصی بایقی
ایسترنکن ہیئت اجتماعیہ حاضرہ نک مناظر واشخاص مختلفہ سبک فوق الحد
قاریشیقاعتدن وتنوعدن طولانی قابل تطبیق اولامایہ جنی مطالعہ سی درمیان
ایدیور.

(رہ نانی) ی رقاچ سطر دھا او قوبالم:

— ہم دولاندیریمچاق ہمده رقت کلامده مکتسبات ادبیہ سی استخدام،
و آنجق بریک بیک ویا صدقہ الدہ ایتہ کده صرف ایدن بویله تحف بر حیا منر، بر آرتق
بری کولدورسہ بیلہ دوا می حالده استکراہدن باشقہ برحسن ویرمن.
عربلر غنبد، ایسہ بالمکس، ابوزید ہیچده تحقیرہ شایان دکندرم حریری
اونک حقہ بده برککۃ دم و تقبیح ایراد ایتن، ابوزیدک حیا منہ، دوعرو بر آدم
اولارق نہایت ویردیرر. اونده بعض لحظہ لریک نازک حسیلر تصویر ایدر:

وطنيک برخطرة رقت آوريله اوکا اشعار لطيفه سويولنديکي اولور
 بوندن موکرمه (حريري) نك دوزندن، يعني عرب شوکتک دورۀ انحطاطندن،
 اورمانک علی اخلاقه سندن، ونحو بوندن بحث ايله «مقامات» ک معرض
 تدقیقده برچوق مطالعات عمیقۀ سرد ایدیور؛ (حريري) بی مکملاً تنقیدی
 حقایق عالمیه واحکام حسنه ايله یوریتور .

مادامک «حريري» دن بحث ایتدک . برآزده - بنه نوزمین کلامده -
 «عتر» رومانه دائر مضاحه ایدلم :

بو حکایه هجرتک ایلکچی عصرینده ادبی عربدن «اصمعی» طرفندن یازلمشدر .
 مستشرقندن (قلمان هوار Cl. huart) عتردن بحث ایتدیکی صروده شو
 تفصیلاتی نقل ایدر :

— «فوس دو برسه وال» [*] دیرکه (عتر) رومانده تأثیر زمان ايله
 عادات و اخلاقی هجرتک ایلکچی عصرینده ادبی عربدن «اصمعی»
 برون و تعریقی کورولور . اونلرک مسافر پرورلکی ، حسن انتقامی ، عشق
 و سوداسی ، حریتی ، بغضاکرلکی ، شعردهکی ذوق طبعیلری : بوکتایده
 حقیقی اولارق تصور ایدلمشدر ، عربلرک ازمنۀ قدیمه دهکی محارباتک «هومر»
 واری حکایاتی ، زمان جاهلیتده وقوع بولان خادانات مهمملری ، ولسکی
 قهرمانلرینک تصویر وقایعی ، اعضاً اسلوب عالی یقدر بوکهلان وقوت و صنعت
 اظهار ایدن ظریف و متنوع اسلوبله نواتره شایان دقت برعلومقام ویره رک
 عربلرک (ایلدادا) سی دیدیرتمشدر

مصرک هادی محله قهوه لرینده اوقونان یوقیش ماصصالی حقیقه غریبدر .
 بونک مخصوص براوقو یوچیمی واردر، انشای قرائتمه (عتر) دنیان قهرمانک
 فصل سل سیف ایتدیکنی متعظمانه حرکتلرله بر اوقور کی تعریف ایدر : سسقی
 دکشدیرر ، صروده کوره مهیب برطور آلیر نیانده رباب چالان برینک بعض
 یرلرده بوناقله رفاقی قاعده دندر . حکایاتی متعدد کیجهلر استماع ووقایعی اهمیتله
 ومنتظماً تعقیب ایدن قهوه مداومینی اکثریا ایکی طرف اوله رقی بر قسمی عتره

(*) عتردن ترجمه ایدن و بواثری فرانسوزله (۱۸۴۱) ده طایفان ذات

و دیگرى از يك حصصه طرفدار اولاد قلندرن آورده مباحثه كيرشرك . بعضاً
قهوه دن داغليز كن كال حديق ايله بربرليته كوچنر و ينسليزنده منازعه بيله
چيقارلر !

بواتر ، الاول انكليزجه دن باشلاياري فرانسز و آلمان لسانلرینه ترجمه
ايدلمشدر . حال بوكه نيمو (غنير) حقهنده - احتمال - هيچ برشي بيلمورز .
وياخود يك آرتشي بيلمورز .

مقصود « مقامات حریری » و یاخود بو (غنیر) رومانی تدقیق ایددم و یاخود ایدم دیمك
دكدر . فقط علی الاطلاق بو بولده چالیشاری ، آثار ملیه مندن غایت شمولی صورتده
بحث ایدم . مختلف نقاط نظر دن معاینه و اشتریکلرینه آیشلم ، لسانلری تدقیق
واکال ايله اساسلاندرم دیمكدر . اوخالده ، فکر فلسطینی ، قیمت ادبیه
و صنعت بدیهه سی ، تاریخی و مؤلف محرمك منویاتی ، الفاظ و معانیسی تدقیق
صورتیله « مشوی شریب » حقهنده بچون برویخی برفاق اثر یازلامالی ؛ اسکی
ویکی آثار ملیه من حقهنده نیدن بختلر آچیلما ایدر . . .

حکایات قسندن مثلاً « بسال غازی » « عاشق کرم » « کور اوغلی » . . . الخ
آثار ملیه من تدقیقات ادبیه و تاریخیه دن بچون محروم ایدلمه لیدر ؟

فی الحقیقه اولاصرف ملی اثرلری من باشلامق باقیشقی آیر ضایعز . بولردن
صوکره و یاخود بولرله برابر ، فردوسیله ، سعدیله ، حافظله ، منشیله ، معریله ،
ابن الفارضلرده بربرمدانه چیقارلر . ذاتاً بو عرب و عجم ادبیاتی و آثار محله سی
حقهنده اورویالیر بوکون قوجه رکتیخانه عرقان یامشله ، و بو بختلرده عجبا
نه لریار مامشلردر . هر حالده بوکی تدقیقاته باشلامق و آیشتمق البته دور تحدد
و اعتلامرک مآثر ادبیه سندن عداولونسه لایقدر .

علی سعاد

مصر

آلام تحصیلدن : ۱۰

اسکی دفترلر

بیچ شبهه یوق که بوکون غایت مهم بریکید باشنده بز ، بوستون
یکی بردوره کیریورز . فقط بوکیلاک نه قدر پارلاق ، نه قدر
برکت بخش ، نه قدر فیض آور اولورسه اولسون ، یته بز
اسکی لره ، اسکیلاکرمزه نظر دقت و عبرت ایله باققدن آلی
قویاماز و قویاملیدر .

هرشیده . هر نقطه ده کوزه جاربار بریکلاک کوستره بیلیرز ،
هر ترقیده باش دوندورچی برسرعتله قوشوب کیتکده ناس
کورمیه بیلیرز ؛ فقط هرشیدن اول برامر مهمی ، اوباشلاندینی کوندن بری
بردقیقه اولسون ای و موافق برخط حرکت تعقیب ایتیمش اولان تدریسات ی
برقاج کونده یولنه قویهیه جفعزدن امین اولملی بز .

بزده تدریسات نه مالیه ، نه سیاسته ، نه کومروکه ، نه ده آسایشه ، هیچ
برشیده بکزمه من ، اساس اعتباریله بونلرک هبستندن ده مهمدر : تدریسات ، خلق
و عملکتک دماغی ، روحی ، آتیسیدر ، بونده ایدیه جک عجله و طرفکیرک او یله
اهمال و اهمال ایله تلتقییه گلز .

امر تدریسه ویرم جکمز بک مستشا و بک بیطرف برامینی حقیله آکلامق
ایچون اوقاراکلق و قورقونج ماضییه ارجاع فکر و نظره مجبورز : این بوراده
اسکیدن بری مکتبلر مزده تدریساتک آلدینی اوشایان مرحمت طرزی اوزون
اوزادییه توصیف ایده جک دکلم ، بالکیز بوکون درین برنفرت ایله تخطار
ایتدیکم بعضی آلام تحصیلک مینی مینی برطاسلاغنی چیزمک ایسته بورم .

امان يار بي ، نه هولا لارک ، نه خواجه لارک پيش تدريسندن کچدک : چوق
دفعه صنفک باشنده ، ايلک صرمد او طور ديم حالده خواجه نك نطق و تقريرنده کي
کوشکک ، اعتماد سزلق ، قاعده سزلق ، هيچک کوز قابا قلمی شدتلي وغير قابل
مقاومت بر رخلوته محکوم ايدر وبلا اختيار کوز لرم آقار کيدردي ، آرتق آرقه
صرم لرده کي قيد سزايي ، آلدیر ماما زلعي سز کتديکيز تصور ايدم بياير سکر ..
بونکه برابر ، بتون صنف صيروب او يوسه يته دليل سز ، دعواسر افاده مرامده
دوام ايدن او بکطرز ، اوصالدير ينجي تقرير قور سز ، تکاسل سز ، طيرمالايي
بر چيلاققله ، کير ينجي ، تخريش ايد ينجي برخاييده لکه ، جمله لارک بتون ارتباط سزايي
کله لارک ، ترکيلرک بتون قاعده سزايي ، طور افاده نك بتون طائير لاي ايله کندي
کندينه صيروب آققدن هيچ ده نحاشي ايتزدی ..

ناصل اوله بيايردي : ده تافقل ايلديکي کله لارک اشتقاقندن ، ماهيتندن خبردار
اوليان ، بوندن اونوز قرق سنه اول نشر ايدلمش براجي متنندن شکسته بسته
ترجه ايتديکي ويا ايتديرديکي جمله لارک تقريری سائقه سيله سبک وريقلده ،
لسانده ، بيانده ، افاده ده ، بلا غنده ، ترنيده ، هر شيده .. آجيد ينجي بر
وقور سزلق و اقتدار سزلق کوسترن ، سسي ، تلفظي ، لحن و شيوه سي السانده
او بوشدير ينجي رحزن و ملالان باشقه هيچ رتاير حصوله کتيره مه بن بر معلمدن
استفاده ايتک و او اوسا يده مقيد تيلر او کره نرک مسلك و صنعتده لسابق
وتر قيدن اثر کوسترمک ناصل ممکن اولور و کيمه ميسر اوله بيايردي ؟ چوق
دفعه بتون بر صنف باشدن باشه ، برنجيدن سوک ينجي به قدر کوز لرم آجق
ويا قابالي او يوردق ، او ، يته وقار و اسلوبی بور مقسرين ، هيچ بر طرز و طورينه
خلل کتير ميه رک ، بي قنور و بي محابا سويله يير و هر پرده دن پست و تير ، شاطر
و حزين اينکلر طور وردي ..

کونلر کچدکجه هيچ برشي او کره نه مه مکدن متولد بر عصيان ، بر فوران بزي
ينجي برخسته لق کي کيرير ، آلار مزده کي خواجه نك تعقيب ايدر کي کورونديکي
فرانسوزجه کتابلردن ساعتده برايکي صفيقه قدر رشيتي قاموس بدست اوله رقي
او قويه بيلديکميز مختلردن ده ثابت و محسوس بر نتيجه الله ايديله مردي : او وقت

ترده کی او شهید و متبرع شوق تحصیلش او غرض ادبی شو مانده لر ، مشغله ده ساعتی ده
آینه ممکن منجصل او صاحب بحر بزی یالکن بر غایبه ، اور مانار بتون شیو ملنگ
بالای مقدر الله رطائر مشهور کی طولا شوب طوران رسائفة منقبة ایردیر بر دی ؛
یاس و کسل . .

اوت . یاس و کسل ، یواکی بیاه شامت الکن بتون تجلیات تحصیل منک
ایکی یاسید الی اولمش ایدی . . بیاسه کن ، درس خانه لره ، قدر صمیمی تامل لره ،
عادتا بر قوز وجهک اطرافه کی قال لکن لری و همچنین برینک مقاص و محتاج
ن بیجه خنی کوره دک یسه ساخخانه کیدیشی کی ، سوزونه سوزونه ، ایکله به
ایکله به کیدر ، صوکره او یلدوس بوروسی برینجه زها ، بر صغیر خلاص ،
رسور امرافیل کی تعریف اولماز بر شوق و آرزو ایله قارشولاردیق اودقیقه
لرده خواجه مزده زم کی جزئی برانباریه مقابل یک تحقیقه اوسنادی
بورولدن مقهور و پریشان جیقلار و قابلیتمز لکنک دوش عجز نه یوخلدیکی شو آغیر
حواله دن بر مدت ایچون اولسون قور تولدیمه سوزنه دک کرسی تدریسیدن
اوزا قلاشمنه جان آ ناردی . .

بتون نصیبه تحصیلمز شمه لردن بری درجیب طور مقله فرسوده لشمش
کیرلی بردقترده ، برکوچوک نوط کتاینده مندیج ایدی . . اولاه ، اوسیه قایل
مجله فیه رحله نک اوزرینه براعتنای مخصوص ایله قونولور ، صوکره بر ایکی
دقیقه قدر ملکات ادرا که نک بتون تقاض و منفیاتی افاده ایدن بر جفت طالبین
کوز بتون صره لری طولا شیر و او آرائی آلیشقان بر آل دفترک صحائف معتاده سی
جویره دک بکن درسته قونولان اشارتی بولور و اوندن صوکره کاه فلاکت آور
برقازجینی قدر حوروق و آرزوی ، کاه سامه خرائش بر فالصو قدر طراقه بردار
واوزوسی بر هرج و مرج بیسان لشلاردی ، آرائی کملر ایله جمله لر ، فکر لر
ایله نظریه لر و بتون مشتملات افاده آرمهنده مفکر سوز بر جدال قیامت مثال
قوبار ، یاواش یاواش او یوشوب قالان فکر و نظر سکوت و سکوتی دروازه اتخاره
ایاق باصمش بر مایوس خزن و ضحریله آرامنده مضطر فالوردی ا
ایکی اویچ کونده بردفعه نوبت بیان بره کبردی : اوزمان بتون درس خانه

رحمت ممت قبالار ، هر چه رده را اثر برد بر افاده یاس بلبر بردی . . . خواجہ مک
آرد صبره دفتر طوغری قاتان نظر رنده آخی بر طوغری واقع ، خراب آباد
و برایشان رکوبده بقایا تحصیل مأمور بر ضبط مر حقیقہ لکی ، دعوائی دیکہ یوب
آکلامدن حکمی کندنجہ اولدن ویرلش برقراره باغلامق ایچون مینرسلان
بر حاکم مستبد قیدینر لکی جس اولوردی . . . قورباتلق قوتون کی بکلین
بتون طایه مک کوزلری کم بیایر به قدر سنه لردن بری بر برسه استعساخ ایدیله
ایدیله ، نه فکر و افاده سنه ، نه لفظ و معناسنه ، نه قلب و سیاستنه بر طوتان
یری قاتان دفتر طوغری سوزلور و در سخا نه مک جوانیمینسنه سینی
و مقدر بر موکله فلاکت درین درین صولور کن بردن بره انقطاع سنه
اوغر ادینی آیدران بر سکون هول انکن حکم فرما اولوردی . . . جهل و عصمتک
شوق و صفو مک امترا چندین متشکل بر لقای شایب ایدن بتون رفقای تحصیل
جز ایدیله یا بر افکر کی تیتره شیر کن رحله ندر بسک ایدکر بر برین دایلی تأمیری
وزن او قوجان معلم اورته به اولا بر شاگرداسی ، صوکرده بر سر نامه مباحث
آتی ویر بردی . . . چون دفعه واقع اولدینی کی بتون صفات معینه سوله سن
بواسم در سخا نه کننسنه بر مسمی بوله مایچه او ، ایری اللری مک بتون افادات
اشاریه سنه صرمیه اضافه ایدیلان بر عدد علاوہ ایا به مک قیر و عذابی بالذات
تخصیص و تمین ایدر و اولدن صوکره عدا ایدیله مک آنکه لندلری فرخ و فخور
دیکه مک و دفتر دن کوزلری آیرماقی اورده صو صاردی . . . آوق ، سکتہ
دماغیه به او غرضش کی سنه له به سنه له به آیاغه قاتان روالی آرقاداشعر
ایچون بالکنز بر طریق نجات واردی : اوبخه دایر مهور دفترده به وارسه عیناً
حرثی خرقه ، ممانک کنیدی افاده سی و جهله مک بکله *mat à mot*
سوله مک . . . بوسط قهر بر خارجه قطعاً چقبیله مازدی . . .

خواجہ مک بواسرار و قراری قارشوسنه بتون داعیه کلر ، بتون تجرلر ،
بتون تعمیق و تدقیق هر چه برایش کوره مژدی ، دفتر ، اویله دستور لا تغیر ،
بر نصیصه فرمانیر ، بر قانون فی ، بر برهان معین ایدی ، اولک خارجه ده قالد حق
بتون قصصیات و محلات علوم هجلیکه محکوم ایدی . . . ایستدیککز قدر

سویلیکنر ، سون وقوف ودر استکزله تعمیق مسئله ایلیکنر ، داللر ، مثاللر
سرد ایلیکنر ، مشاهدهلر وقعهلر ذکر ایلیکنر ، هیچ بری سزی ادك منقار
ابطال وخراسدن قورتاراماز . . . نه بولده باشلاوسه کنر باشلايیکنر ، ائک غیر
قابل رد استدالات واستنتاج کنری اورتهیه قویوکنر ، سون قوه اقتضایه کنری
صرف ایلیکنر ، هپسی بوش و بی لزوم ، ادك دلیکنر برمهاری ، بی صکی
بر محکی ، لایقیدن و لایخطی برماخذ و مرجعی وار : دفتر . . . نه که دفترده یوقدر
ویا آکا غامی سینه مطابق دکلدز ، مردوددر ، هذیان در ، خارج متن و فن در . .
بهوده صیرلا غمايیکنر ، قورتولوش بوق ، چارناچار او عاقبت منجوسیه ، او حرمان
الیه « خزا » به ، « اذیتلک » ، « حتی » « حدس » ، طوغری سور و کله نوب
کیده حکمکنر . .

ح

آه ، سویله مک بیله دیلم وارمایور : دوره شباغزک الک ، عزیز واک ثمره دار
برقاج سنی غصب و ابطال ایدن ، بادی بیله صمیم روحده عمیق و مؤید بر حس
نفرت و استکراه او یاندیران اودقتر ، او خواجه ، مؤثوقاً خبر آایورم که ، حالا
بوکونده موجود و مطاعدر . . . اعالی نک ، ترقی نک الی یوک واک مهیکل آنکملرندن
بری اولان اودقتر صاحب بلاهت کستریله برلکده فاکولته لرده رحله نشین
عز و اقبال اولدقچه و بزده سون تجدید و اصلاح شکله ، قیافه ، طنطنه و نماینده
منحصر قاهره رق ماهیات و حقایق امورینه او اولکی جریان ضهر را نکیزنده مستتر
و بردوام بولندقچه سون سونجیلر ، سون آلفیشلر بوشدر ، چونکه دفتر ،
او مؤید ، اولایسل ، اولایتیغیر ، اوقلاسیق و فرسوده دفتر حالا دهشت افزای
در سخانه فنون اولدقچه ، ایلر یلک و یوکسلمک ایچون ابرازایدیلن سون خیرلی
و نافع تشبیرله رغماً ، نرم کبی تدریس حیدره سی آلتیده یک آرزمان اول
یک آجی و اولدورمچی ساعتلر ، کونلر ، سهرلر کچرمش لرجه سون بواقلاپ
و تحول و لوله لری غوده اریاب و ظنون اولمقدن قورتوله میه جقدز .
بزجه جدی بر اصلاح و تنسیق « دفتر » لردن باشلاملدر ، مکتبلر ده خواجه
لرک اوکندن اواسکی پوستکی و سالدیده دفتر لرک قالدرلدینی کون ، بحاس بمعونانک

يوم كشادی كی ، تاریخ ملیمزده پك مسعود و شایان قید و تذکار بردورہ اقبال
و ترقی آجہ حقدر ، دماغ شباب ، سرمایہ سبز ، لیاقت سبز ، شہ سبز ، وسوسہ سبز بر طاقم
بدلائك رقم تختہ سی حاقي آلمقدن و کجایر منك ذکاسی ، مشیمہ دها اولہ بیلن
بر سودای سی و ترخی کوسترمه سہ رغماً ، سہ بازیجہ جہل و تحریف اولمقدف
قور توله میہ جق ایسہ حجتہ اجرا اندہ بر جوق یلیغ و مؤثر نشایدشان وظفر
اوقویانلرک هنوز بیوک و مفید برایش کورمه کلری ادعا ایدیلہ بیلیر .

ای مشیمہ مستقبلدن یکی طوغه جق وطن داشلرم ، بیوده بکمش و بکن
بر عمرک اُک آجی تلہ قاتی افادہ ایدن شوسطر لری آئی نك اوبراق و آسوده
کوفرندہ ، صمیمیتہ اپنانہ میہ رق ، بر دیو حکایہ سی کی درین راستغراب و تدہش
ایلہ اوقومکزی بقدر آرزو و تمی ایلرم

کلیسی رفعت

بیروت : کانون اول

آونک لیل

— احمد ہاشمہ —

بر آن اولور ، کہ پیش تحیرده آسمان
بر برک ماہتاب مطالبم اولور ، ضیا
اوستندہ زالہ زالہ تلاؤ ایدر ، جہان
بر کلن بلند و عجم زہور اولور . .
اولدقمہ بوسہ بوسہ سمن باد شب وزان
لرز شمنون دیک تو بیجات نور اولور . .
تحریرک شاہبال ترہالہ زرقشان
بروانلر کی کواکب بر ضرور اولور . .

بر آن اولور ، که بحر سمفام در فسون
 رخشنده ماکس انوار اولور ؛ سحر
 اوستنده کوالکه کوالکه بریم ایدر سکون
 صالار جناح بازنی شحور خواب اولور . .
 زمره سواختندکی اطلال نیلگون
 رؤیا که بری طربکار آب اولور . .
 آفاق اوراقلاشیر کی ، ابعاد بولور فزون
 لب تشنگان روجه بعید بر سراب اولور . .

بر آن اولور ، که باد بریشان وئی قرار
 لرزنده بر سرود مناجات اولور ؛ اسرار
 هسته بر نفس آبر ازهار خلدزار
 بر خطبه سه اثر مهتاب لال اولور . .
 ابر سکون صافی طبیعتده انکسار
 بر موج ، بر تلاطم سیل ظلال اولور . .
 اشکسته بر قناد کی رعشان وئی مدار
 فالنده بر صدا کی لحن ملال اولور . .

قاضی کوی ۱۳۲۲ — سلیمان بحری

برازده فن و سیاست

حسب ذی حیات ، بوماده حیاتیة مجموعہ سی برکتہ غیر منجانستہ در کہ
 این الاساسی پروتوبلازما در . پروتوبلازما ذیک ماده حیاتیة دیگر .
 « پروتوبلازما » لفظی فکرده حیاتی ، ماده حیاتیہی تجلی ایندیرن اصطلاحی
 برگہ در .

شکل ، عضواً پروتوبلازما در متعدد و مختلف در . چونکہ تخمہ طبیعتہ
 مشہود اولان اجسام ذی حیاتہ شکل ، اعضواً باشقہ باشقہ در . تمیز حیاتیہ
 مابہ العضویات اولان ماده حیاتیہ مختلف محصولات پروتوبلازماہی احتوا
 اینک صورتہ باشقہ باشقہ قابلہ در ، باشقہ باشقہ آسودہ در متظاہر در .
 ماده حیاتیہ ک کوچک واسفل شکلی بر حجرہ بسیطہ ، « آمیب » دنیان
 حیوان سفلی ، دم حیوانانہ کی کر بوات بیضادر .

ماده حیاتیہ ک کیوک واکل شکلیہ جسم انسانی در کہ بوعادتا بر ملتہ ،
 بر قومہ شہ در ، حجرات مختلفہ حیاتیہ دن مشکل بر جماعت در . بوجاعتک ،
 بوملتک منشأ ابتدائی بر حجرہ بسیطہ در بیض ذیلن حجرہ در . فقط
 بویض عمیق بساطتندہ آتیا کچرہ کی ادوار تنو و تکاملدن صوکرہ تظاہر ایدہ ک
 اولان اویاہ اشغال و افعال حیاتیہی جامعہ در کہ اصل حیرت افزای عقول اولانہ
 انسانی تأمین ایدن بویض تمیز ابتدیکتر بومورطہ بدایہ یک بسیط و یک عادی
 کوردون بوحجرہ بالاخرہ انقسام ایدہ ایدہ جو ظاہر رق متعدد حجرہ لردن
 مشکل بر کتلہ و صوکرہ بوحجرہ کتلہ سی در متعدد باری لردہ ، شعبہ لردہ
 ایرتہ رق متعدد صنوف و مسالک حجروہی تأسیس ایدہ بوسیلہ در کہ افعال
 حیاتیہ حیوانیہ — حیوانات عالیہ — تخلفات عید کوزو کور . حیوانات
 عالیہ ک وظائف و افعالہ بر جامعیت مشہود در کہ بوحیوانات
 سفلیہ مقودہ در . بوالرک وظائفی درجہ سفلیتر بہ متناسباً سفلی در ، بسیط

و یا محدود در . لیکن انسان آفت الیاب صنوف حجرویه بی - بو مختلف یارنی !
لری حاوی - بولمق سایه سنده مختلف و متعدد افعال و وظائف حیاتیة دن جلوه
نشاندر بو افعال مختلفه دخی نه شدید علاقه لاله یکدیگرینه مر بو طدر بو اتحاد افعال
و اعمال نه نکیکن ، نه بدیع ثمرات ویریر ! . . افعال حیاتیة ده کی بو موازنه .
بو آهنگ بره دن اشئت ایندیور ؟ بیایر میسکر ؟ . .

بو صنوف متعدده حجر اتدن هر بر صنف باشقه بر تحلی حیانه مظهر در .
فیر بولورزی قنده هر بر صنف حجره « نسج » نامی تحتند مد کوردر . دیمک
صنوف تعیر مزدن « النسجه » مراد ایندلی . مستقل بر وظیفه ایله موظف
نسهاردن ایکی و یا ده زیاده نیک اجتماعیه یکدیگره دست معاوتی اوز اتقله
بر عضو تشکی ایندر . عضول بر لشنجه بر مجموعه ، بر هیئت وجوده کلیر که
هر بری یکدیگرینه خدمتله موظفدر . بو بر نظام خلقت در که لایته بر در . دیمک که
حیات اعضای مختلفه نیک مساعی مشترکه لایله صورت من در . متعدد و مختلف اعضادن
مشکل بو هیئت ، بو مجلس نه به کتر ؟ بیایر میسکر ؟

بر مجلس مشورته دگلی ؟

عضویت دینان بو حجره لر مجلس مشورتند کی اعضای حیاتدارک و وظائف
و مساعی تشکلات نسجه و نثر یحیه لری نه کور و منقسمدر . هیچ بری حدود مساکینی
نجاور انده من . قانون خلقت بو نظام بدینی بو یله جه قورمش ، بو اساس بیجل
اوزرینه بنا اینشدر . باشقه در لوسی امر محال در .

عضول بر خدمتله مکلفدر . بو متعدد خدمتله دره عضویت اینچوندره اولمک
ادامه و محافظه حیاتی اینچوندر .

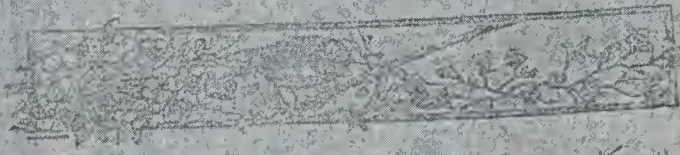
عضویت بر قوم در که اولمک افراد و خالق حجر اندر . بو افراد بر طاقم قبائله
آیرلشددر که هر بر قبیله بر عضودر . بر عضوک ، بر قبیله نیک عدمی عضویتک ،
قومک سقطنی و یا محوینی استلزام ایندر .

بو مجلس حیات مشورته بر رئیس ، بر ناظم لازم ! بوده دماغک عهد
کفایتنه مودوعدر . سیکرلرک مرکزی اولان دماغک هم حاکم هم ده محکوم ،
هم افندی هم ده ارشاق اولدینی اوقاق بر تدقیق ایله آکلاشیله بیلیر . بالفرض

حکومت عصبیه مأمور بولیدایی انشده جزئی بر عطاالت کوسترسه اک اول کنندی
ضرر دیده اولور . سیکیرارک بوعطالنی تأثیر یله اعضا والسجه فعالیتنی غیبایدی
بوزوق یرهنندن نیعان بدن عصاره حیات ده ناکافی و بلکه بوزوق اوله جفتندن
دماغده اساسلی بر عصاره حیاتندن محروم قالیر ، محروم قالدقچده ضعیفلار
ونهایت جورور . بوجالده هم کنندی و هم ده افراد دینیلن حجرات ده محو اولور
کیدر . دیمک عناصر فطرت قوانین مشورته تابع اذرات حیاتیه بوجول متین ایله
یکر منه مربوط ؟ تجلیات حیات بویله بر آهنگ دلفریب سایه سنده صورتمون !
پزه آکیاقین و - ز - اولان بدتمز بیله شروطیت اداره ایله فرمانبر بر حکومت !

دوقتور: سعدالدین و داد

كويك حكايه

مېنى مېنى يېنىكە

— مامەد —

نېسىم ايدەرك!

— بونى اوجە اشارت اېستەيدىكەن ، نە اولوردى كە . . . كولو شەيدىلەر ،
(يېنىدە) خام قالغىدى . اتىككەنك آرقەسىندەكى قوچىنى جوزەرك بر آز يوقاردى
قالدىردى يەنە ايايىكلەدى . برايكى ادىم يوزودىكەن صوكرە يەنە يېنىتە اوتوردى !
— اوج ، دىيوردى ، بر مسافىرم اولدىمى نە يەنە چىقى شاشىر نور ، چوچى
كى سونىدورم . اوت ، امىتم كە سىز نېم مسافىر مسكەز . . . آغا بىككەن ايجرى دە . .
سىز اوجە يېانچى برىسى اعشىككەن كى ایشلار يەلە مشغول . . . صابانكە بر كېچە
بىراقى ورسە نە اولورمش . . . قار دە شىدن اى مى كە . . . شەك جانىكى صېقىملىق ايجىن
نە يەنە سويلە ، شتە . . . آقاردەش سىن دە هېچ سويلە مېورسك . پىانوى كوستەرك :
— سى سويلەمكە چالەشە چەككەزە اظفا شو اعلامفە ، دردلىرى دوكرەكە
محتاج آلنى سويلەسەكەز . . .

— آ ، امىر ايدىرسكەز . . . يوقىر اېستەيدىكم بوشى امىر ايدە چىككەزى
عقلمە يېلە كىتېر مېزەم .

پىانوسە قوشىدى . . . ياقىدى بر كېزى مومك اوجە دوفىندىردى قەدىن صوكرە :
— هايدى ماشلايورم ، دېدى ، فقط رجا اندرم دقەلە دېكلە يەكەز .
الەر ، نە اوجە ، طاشلىرى اوتىدىرەكە ، خاللايدىر مە ماشلايدى . . . بردن بر دە
كەندى :

— (حېب) لىك . . . كچن كون برادرلە دە قونوشوردىق . نە زمان اولتە
چىككەز . اودە ، تەجىلە سىزلا بوكارا قەدە قالغە اصرا ركەز . سەب بولە مەدېتى
سويلە يوردى . . . چوق ارزو ايدىيورم : كوريجى كزەك ، بر چوق مېنى مېنى
خاتىرى كورەرك ، شوبلە (حېب) بىكەزە مناسب راش بولاق . . . بىكەككە حسن
اتخايدىن سىن دە مەن اولە چىقىك . . . هم كوزل ، هم تىبەلى ، هم نازك ،

هم اصل ، هم زنگین . . . دهانه ایسترسک . . . بر آرز لسان فلان ده بیلور
موسیقی دن ده بهر مینی وار . ضرر یوق موسیقی به وقوفی یوقسه سکا وعده
ایدیورم که اوکا یابونی بن اوکره ایم ایسترسک برلارجه ادسیانه فلان ده مراقی
اولسون سوبله باقهیم . . . بوبله بر مینی می سطح بوبله ایم ایسترسک لیکن بونلرک
هیبی اصل رلنه جک مدیه جکسک . مراقی اینه بیکک بولور . فقط سوبله اوته
جکیمسک : بوبله سنی بونورم طبعی دگی ؟
— قطعاً بیکه حکم .

(بندیده) اسکله سندن قالق ورق

— سکا کلا یه بورم ، آ . قاردهش نسی جوجقست بیلیم که . . . سوبله
قوزوم یوقسه بریست می طوقاواسک
می عجیوب ایدیورسک بیکه حکم .

— اکلا بورم . سونلک ایسترسک ، یا اوبله دکلدرده بودرجه عناد
یحین ؟ بک کچن کول سوبله یوردی ستر اوین ایکی یاش کوچک ایشسکیز او .
یکرمی طقوزسه کلدی دیمک سزده یکرمی بدی یاشنده سکز . جوجقی صابلاز سکز .
اولنه مک انجیون مکی بر ممدرت بوبله حق سکز . اهداه بر قادن کچدیرمکن
عاجز دکل سکز . شهر ستر ایشا کز فائق بر طرزده باقه بیلور سکز . . . یا تارک
دنیا لقه قرار ویردیکیز : اوبله بر حال کزده کورلیور ، کزملردن ، اکلمه لردن
بولاردن ، تیار ولردن ایرلما یورسکز . . . یا خود بریسی سویورم سکزده اون
اونو عقی ایچین اورالره کید یورسکز

— برنجی فکر کزی قبول ایسه کز نا کاز سکز . . .

— یا ، یا ، می جوجق بریست می قویورسک ، اومینی می بیکم دیدیک
یوقی ؟ سیک کی اون دانه سی جیشدن جیقار بر سوبله باقهیم ، کی سوبیورسک .
اگر سوکلیکی طلیورسهم ، هیچ قورقه ، ایکی هضمه قالماز . نکاجکز قیلور
اگر طام ایورسهم : قولانی بولور کوروشورم : قیز جیزک اغری آرا ، ایشی
ایجه اکلار ، اناسی باباسی ارضا امدام . دهها اولمازسه قاجیر ، کزلی نکاح
قدیررز ، آبول بن سوینی صوینی دوشونورم . اه ورمسون ، باشلر سزه کلر

سويله بورلر كوكل جالى يك فائز شيش . ام عشقه - ويله بايم كيمي - سويرسك ،
— آمان نكه چكم . صوص اويله شيلر يوق . . اوستمه برده اويله لاقرديلر
چقارمه . هم اولسه بن هيچ سندن صاقلارمى ايدم . اولمه مزلكم ، او جهت
عقلمه گلديكندن دولاي ايدى . . هم نه اوله حق كه . .

— يكي اويله اولسون ، سويله باقم . . كوزل بر قيز بوله جقم ، ديدم . كوزللك
انواعي وار . ندرلو كوزل ايترسك . قاشنى ، كوزنى ، رنكىنى ، وجودى
هيسنى برر برر اكلا ت باقم . ياريندن تيزى يوق . بوريجى كز مكه باشلايه جقم ،
آسه كدن اول بن كز هم ذاتا حاضر محله مزده ايكي قيز وار ، ايكي ده حقيقه
ايچى . . اه آنالرينه بابالرينه باغشلاسون . . سويله باقم . . نه بولده ركوزل
ايترسك دوشون . . هايدى ، سكا بش دقيقه مساعده . .

(محب) نه جواب ويره جكدى : تكميل ايام حياتى اودقيقه ده كوزلرلك
او كندن كچمكه باشلادى . او ، كوچكلك كنده ، كوزل - چمكدمكى مشكله سندانكى ،
هر كورلده بر قصور بولمى عادت ايديشى ، هيچ بر قادي بكنه ميشى برر برر
كوزلرلك او كنه كلى . نهايت . او كا نروده تصداف اتمشدى . او كوزلرلوانى
فاصل اسير اتمشدى . او وچ . انى حس ايدوردى كه اونده ده بعض قصورلر
هم ديكر كوزلرلك آتيلمالرينه . ترك ايدلارينه ، استحقاقه دوچار اولمالرينه
سبب اولان قصورلردن ده ايوچك اكسيكلار واردى . فقط ، روحى ،
اوسيان ايرلىق ، او كوزلرلك ساحه تاثيردن اوزاق بولمى ، اونلر كورمه مك ،
اونلر سز ياشامق ايسه مور ، اونلر ايچون ايديتى فدايه حاضر بولتوردى . ام ،
لكن او كوزلر : عشقى سزمش . او كا مرحمت اتمش ايدى . خار ، وقت
اولامشيدى (محب) اوسيايه وجودى حس ايتد بومدن اولدواج اتمش ،
(محب) ايدى سوزنده سومه مزلكه محكوم ايدلمش . نهايت كيمسنى سومهيه
جكنى ، كيمسه ايچين ياشايه ميه جنى حس ايدن (محب) اولفمه كه ، كنديشو ،
كندى هرچلكى ، كندى يكانه لى ايچين ياشامغه قرار ورمشيدى . . عجا
اوسو كيمسنى از دواچندن سوزكرده سومه مزل ، او خليا ايله ياشايه ماز ، اويله باريم
بر عشق ايله اولسون متلى اوله مازمى ايدى . خاير ، زيرا او ، ميفى ميفى تكملى ايدى .

جواب بېگەين (بېدېدە) بىردىن بىرە دوندى :

— ھايىدى ، دىيوردى . نىل اولسون مانى كوزلىپى اولسون ، قارە
كوزلىپى بوقسە سارى الامى ساچلىرى سارى ، قارەمى آچىق قىزىلمى . .
سىزىمى اولسون ، بالىق ئىندەمى اولسون بونىك اوزونى اولسون ، قىسە جەمى
اولون يارىن كوريجى كىدىيورم سوكرە قايىشام شەدى سويلەكەكە دىكەك
كەي جىقمازسە كىرى امام ھا

بونلرى سويلەكن قەتەھەيەكە كوليوردى بوئارالىق (بېدېدە) نىك كوزلىپە
اينەپە عەكس ايدىن خيالە ، (مىجب) نىك مەفكەر بىرۇمەيتە باقىدىنى ايلەشدى . بىردىن
بىرە قاشلىرى چاتلىدى ، بىردىن قالقىدى . (مىجب) نىك اللارنىن سوتەرقى اسكەلەندىن
قالدىرىق ايسەدى . (مىجب) نىك باشى اكەش دوشونوئور ايدى .

— (مىجب) ، جوققىك كىرچك
دەپەك اللارنى بىراقىدى . (مىجب) نىك باشى دىزلىرى اراسىدە دوشمش اغلايۇر .
(بېدېدە) اياقەدە دورمىش ، سىرت ، ارىدىچى بىر نۇظرالە اونى سوزىيوردى . بوئارالىق
ايجرىدە دىك بىرسى :

— مەاملات مذكورەدن متحدث منازعاتك حورت حل وفصلەكە كەنجە
دەپە سويلەنيوردى .

سەيدە حكەمت

حکومت و افرادك حقوق و وظائف متقابلہ

ادوارك تكاملية بشرية حاضرة في وجوده كثير من ازمته قبل التاريخ ودهي
اوانك وحشي انسانك آرمه سنده روابط ومناسباتك نه درجه لوده . بولونديقه
دائر رفيكر صحيح و قطعي ايندك قابل دكدر . فقط سيمدي دنياه موجود
اولان عشائر وحشيه باقهرق تكامل بشريك بوانك قدماريسه حاد حقيقت
دوغروجه برطاق فرضيات ايله ميدانه چيتمه بياير . اوكرده مثال اولسيه بيله
محاكمات منطقيه ايله عيني نتايجه دسترس اولورز . ايلك انسانلر ، مدهني
حانوارلر آرمه نه ميارزه حيات ايچون آلت مدافعه اولهزق طاق و دكنك كي
شيلردن باشقه برشي بيلمه دككري زمانلرده يك سفيلانه بر عمر كچيرمشلر و آخلق
هلكه كريس . آكل اللحم حيوانات جسمه نك مواجبات معروض قالمشلردر .
آرق بوشرايط دائره سنده ياشايان انسانلرك خود بيتلكي وحشت درجه سنده
ايلريله نه جككري آشكار ايدى . جمعيت اوزره ياشامق حسن طبيعيتك مفقود
دسته حك قدر آز بر درجه ده كورولديكي بوزمانلرده بريسك اولاديني شكار
ايچون ديكريك هيچ برحق طائيه جني طبيعي ايدى . ايسته بر جوق زمانلر ،
اسلافمزلك بويوك مشغله سي ، حيوانات و مهنساريله محاربه اينك اولمشدر .
نهايت برلعه ذكا ، دها دوغروسي برحسن تشكيل غايه اولري هيات محتمه
طرزنده ياشامق فكر لريه دوغري سيق ايشدر كه ترقيات بشريه نك مهد
معواسي بوفكر اولمشدر .

بووقدن اعتبار آ وضعيت اخلاقيه دكيشمكه وجسيات حديد نمايان اولمغه
باشلامشدر . وينه بووقت ، منافع متضاده خوددينانه ، جمعيتك منافع مشتركه
سله تحديد اولونهزق اداره اولونمغه باشلامشدر . معافيه تشكيل ابدن جمعيتلر .

قبیله‌ها، سه بربریت قارشی عدلوات بسلرلر، بحاریه ایدرلردی. فقط یواش
یواش، بر قبیله آره سنده کی افراد — کندی منفعلوری اقتضایی — دیگر
شکاری قائمه غرت ایتشسلردر. شهمسز بوغیرت و توفی، تکرار افراد
استدائیک مزاحنه دوشمه مک ایچوندی. دائما برطاق مهالک معروض اولان
شرائط ابتدائیه حیاتیه مک سرایتی، عمری اولاری، آره لرنده مقاولات ضمه
عقدینه مجبور قیامشد. چونکه بولر اولمه دن اتحاد غیر قابلدی. هر فرد کندی
قبیله مک حمایت سینه مظهر اولقی ایچون دائما اولک حقوقی محافظه آماده
بولوملی ایدی. بویله جمعیت و قبائل تشکیل ایدنجه مساعی، محتمه یی سوق
و اداره ایتک، بریره طویلامق ایچون طبیعی سلسله مراتب وجوده کلدی.
بوحالده، یا اگ قوتلی، یا اگ شجیع و یا اگ ذکی اولان معلوم و معین برتقوده
مطاوعت مجبوری اولدی. بونحکم، یا اگیز محاربه ایشلرینه منحصر قالمادی.
قبیله‌ها، نفوسجه قاناردقجه بریک منافع، حیاتی، دیگرینک شدتلیرینه،
خودینلکلیرینه قارشی محافظه ایتک مقصدیه کوندن کرته دها مثبت نظامات
و شرائط لزوم احس ایدلدی. جمعیت بر کره تشکیل ایدنجه طبیعی داخل و خارجدن
کامچک مهالک قارشی افرادی محافظه ایتک ایچون برطاق قوانین و مؤسسات
وجوده کتیرلدی.

اسلرلر، دائما کندیلرینی اوزون برمدت آغوشنده ماقلایان محیطه رابط
قاب ایدرلر. بویله جمعیت اوزره باشامق عادت حکمنه کیرنجه، بوطرر همیشه
اییلکلی آکلاشامته باشلانجه، بوحس، اسکی حاله عودت قورقورلی آره.
سند تکامل ابتدی، حضور و راحتلی تأمین ایدن، اولره باشامق ایچون
آو قوشلری، میوه ورن برلره بر محبت مخصوصه حس ایتکه باشلادیلر. حس
وطنپروری، اخوت و تعاون، بلده یی وجوده کتیردی. وایسته، تکمل ایدن بو
خیمه لردن، بوقبیله لردن، فکر بشیرک تکامل طبیعی و منطقی ساینده بوتون
صنایعی، بوتون تصورات و اشکالیه مدیت دوغدی.
کورولوبورکه ایلک هیات بشری وجوده کتیرمن و معقول و مقبول
استباه مستند اولان سائق، فکر منفعتدر. دها صوکرلری بوندن تولد ایدن

حسیات . فضائل اجتماعی بی وجوده کتیردی . فقط اصل جمعیتلرک قطعاً آشکل وادامه‌سنه خادم اولان الک بونوک قوت احتیاج حایه اولمشدر . فکر مشارکت الله فکر مقابله توأم اولدقلری کی اخلاق سیاسیةک دستور حرکتی ده خارج ودخلدن کله جک تهلکله قارشى ، افراد شمرکتدن هر برى قوه مشترک ايله مدافعه ایتک . اولک حایه‌سنی هرکسه تأمین ایتکدر . وینه بوسله محاکمه بی تعقیب ایدرک احوال بماله قارشوسنده هر فرد قوتی ، جمعیتک امرینه آماده اوله رق صاقلامه ایدر . ایتنه بوتون افکار جمعیتپورانهک اصلی ، روحی ، نحی بودر .

شدت ووحشتک حکمفرما اولدینی زمانلرده انسانلر الک زیاده خارجدن کله بیلمسی احتمالی اولان مهالک حصر دقت ایتشلردر . وایشته اوزمان ، مدنیت عسکرینهک اساسلری قورولمشدر . جمعیت ، خارجی دشمنلرینک مهاجمانه مقاومت ائدهجک درجه ده قوتلی ایسه ، باشقه برشی ایسته مردی . بوزمانلر ، قبیلهلر ، جمعیتلر ، باشلرند مطلق ومنتحکم رئیس لرله هر نقطه لرینه وارنجیه قدر مسایح اوله رق طور ییورلر و طبیعی بوردیسلر افراد طرفندن کنديسنه ویرلش اولان حق وپایه بی سوء استعمال ایتکک باشلا یورلردی . مهالک و مشاغل خارجیهک آز بولندینی برلرده قوه فوق العاده ، برطاقم قوای مساویه صورتده تمثیل اولونوردی . بربرندن فرقلی اولان بوتحکم صورتلرینک ایکسینه عینی سوء استعمالنه صاپورلردی . ظاهرده دهها آز قوی ودها آز وحشی کورین نفوذ معنوی ، هم روحلر ، هم وجودلر اوزرینه دیکرندن زیاده اجرای تاثیر ایدیور ، موجودیتلری محدود دائرهلر آلتنه آلفه جالیش یوردی . فقط تکامل فکری ، اقیاد اخلاقی بن حسن اولونه . حق بر درجه ده هنوز اسعاد ایدمه مشدی عینی شرائط دائره سنده متبوع ومقهور اولان برجوق جمعیتلر ، بویوندوروغه ولوله سز ، عصیان سز تحمل ایدیورلردی . اولر ، دنیاده انسانلرک بر رئیس مطلقه اقیاددن باشقه امللری ، آرزولری اوله بیله جکندن شیهه بیله اتمه یورلردی . فکر تجسس اویاتمه ، رئیسلرک بوتحکم ونفوذی ، بوغوانی ناصل ونه واسطه الله استحصال

وېرېلىښ، مؤتمري، ملي پروگرامون، داسې داسې
كلوب، ملي كلوبونه، دې، داسې داسې، اولسان، فلوريك، كرنېن، وال، منظم، وال، مېلېدېر
دې، بېلېز، دې، چواكه، احتياجات، حاضر، محليه، نظر، دې، آلته، رق، عادې، برکولېنك، بېله
استفاده، دې، دوشونلېش، واتحاد، وترق، اېچون، هر، درلو، دې، كارلې، اختيار، ايدلېش، دې.

ايتىكارى تەدبىق ايدىلىك باشلاپچە باشلىرى دىگىشىدى . بىر بىرلىك حقوقىي محافظە
 و اسلاشى تامين . مقصد خىزىلە اشكىل ايتىش اولان جەمئىلىك بىر وظيفە خىزمەت
 نەدە موفىق اولەمدىقلىرى ورۇسانىك مقاصد خود يانا تەقىدەلە جەمىيەت تەمتانى
 كىشىلەر سە خىزمەت بىرلىك ايتىكارى كوردولى . سوگرمە آكلاشلىدىكى اجتناب
 جەمئىدىن مقصد ، بر آدمك ويا بر زمزمە قابىلىتىك ، دىگىرلىك حياى ، اموالى ،
 سىياسىي اورۇن سە وضع يىلانمەسى دىمك دىگىر . بىر كرمە بىر وظيفە ، فېكر تېخىلىق
 و تېخىس باشلاپچە ، اشىلىدىك بىر تون روھى ميدانە جەمئىدى . اشكىل
 اجتماعىدىن مقصد ، اسىل جەمئىيەت قابىلىتە اولوب بىر فردك تەمىنەلە شەخس
 و هوپىنى قىلما ايتىمەسى لازم اولدىقنى آكلاشلىدى . وەر كون دەيا زىيادە ترقى
 ايدىلەرىك حال اجتماعىك ، شەخسلىرىك توسع و ترقىسىلە ممتنع الامتراج اولە بوپ
 بىلكە لك مساعىد بر زمزمىن اولدىقنى نەتىجەسە دسترس اولىدى . اسلى بىر تون
 نەلىكلىرى ، بىر تون درجەت تېخىزە دوشوردىك بىر كرمە وضعىف يالان سەبب اشىراد
 دائىمى قورقوسىدىر .

سرور جمال

مابعدى وار

فول بىر . جەمئىلى

« آشيان » اداره خانه سەنە

— اشىدىن يازىلور —

اشىدىنە ايلك وادى بر مؤسسە عظيمە علمى اولەرق تاسىسى ايتىون خىلى
 زمايدىر استحضارات و تدارك اندە بولايان شوق مساعى قلوبىك رسم كىشادى تشرىف
 تانينك اون دردنجى جەمە كوفى نىركا صلاحة جەمەدىن سوگرا قلوبك اتخا قرا تىخالە سەندە
 و بىرلىن مۇثر ، مى برقونقرا سى ممتاق بىك مشمشع و مطمئن بر صورتە اجرا ايدىلى .
 اولان قلوبك اك رىككىن واك منتظم واك مقبىلىدىر

قلوب : معارف اسلامیہ ، ترقیات عسکریہ ، تاریخ ، انسان ، اخلاق ، ادبیات ، موسیقی ، تجارت و زراعت شہر لری بخوبی در . و شما تک کافی سندہ عمومہ عالمہ کیجہ درس لری و ہر جمعہ کوئی ذہ تاریخ مایہ زدہ کی وقایع فخرانیہ دائر غایت آجیقی ترجمہ قونقرہ اسلم و بر بلور .

قبل انقلاب اشتیاق اہالیسی : استحصال مقاصد مقدسہ و وطن پرورانہ اوغرنده ابراز اشتہاری نجابت خردانہ و سبب ہما کارانہ لری شوم و سببہ مبارکہ عالمیہ تک رسم کنادی مناسبتیادہ فوق العادہ اظہار بولک بیولک خواہش و توجہ کویتہ مشلر ، بوکوچوک ، تاریخی ، ناموسکار نصیب تک بارلانی بر آئینی اولدینی اثبات ایشلردور . خلاصہ بونون صراحت افادہ سیلہ قلوب ، بریاسی ایچون بر مکتب عمومی عالمیہ تک بویلہ بر مکتب لری ایلک دفعہ اولدورق صرف ہمت ملیہ ایلہ تمسکیندن ، تاسیستدن دولانی اشتیاق اہالیسی افتخار ایتکدہ جقلیدر .

ضابطہ ایلک فضائل جلیلہ لری جوان مدیت و تاریخ انسانیدہ ابدی و مذهب بر خاطرہ شان و شرف برافش اولدیندن شونہ ثبات ترقی پرورانہ بہ بورادہ کی جہتلی ضابطہ مزیدہ متبا لکاکہ اشراک و اولیہ تشکیل و تاسیس اتمش اولدقلری قلوب تک شوق مساعی قلوبیہ نوچندینہ مبارعت و بودقہ دہ عالی مرغونہ مکرمہ امتثال اولشلردور .

قلوب تک نظامنامہ داخلی مدید و دقیق تنہات تبجہ سی اولدورق تقسیم ایلکدر . قلوب الیوم بوی و اسبروی اون سکنز غریبہ ایونہ ایسہ دہ قرار آرا ایلہ بالہ عموم ممالک عثمانیہ واجتیبہ دم تیر اولان دیکر غریبہ دہ آونہ اولہ جہتدن ایونہ شرائطی اکلامق اوورہ بہر غریبہ تک برر نسخہ تک ادارہ خانہ لری طرفیندن قلوب غریبہ کویتہ لری رجا ایلدر .

بناء علیہ ، براتقلات فوق العادہ مدیت کارانہ و بر غریب مایہ تصور جہت پرورانہ ایلہ دوشدیکر کر بوٹہ دیکدن کشج و سالم ، متین و قہرمان قورسلاں عظمیٰ عثمانلی حکومت تک سطوت و جلالت ایدی سندہ جالیستان غیرتلی جر و عالیجناب مانعہ توفیق الہی الیہ رہبردر . ایستہ مانت و عزم قوم ایلہ جالیسیورز ، وابدیا جالیستہ حقز . اولکی تمہدات مزیدہ فاضل ثبات اتمش ایسہ تک بودقہ اولہ ثبات ایدہ جکیز . منافع وطن و مملکتہ ، تأمین سعادت ملیہ بذل مساعی ایدن عموم وطنداشملرینہ ، معارف پرورانہ منع قبضی ، سائق موجودی « لیس انسان الامامی » قانون ازلی بر دانیسی اولان

شوق مساعی قلوبی

سزہ عرض سلام و احترامات ایلر . و دہا عالی اولان مرسات علمیہ و قلوب تک مقررات ترقی پرورانہ لریہ و صاحب فضل و کمال اولان اطہر ملت و انسانیتک ارشاداتہ انتظار ایلدر .

هيو لا يا خود جسم سيال

ماترياليس تترك انديت روحين انكار ايمكده بولمري ، هستي شريك
 شكلدن عاري اولدوق يقاسني فهم ايمكده دوچار اولدقلى مشكلات نتيجه سيدر ،
 حتى قاي روحه قابل اولدوريله تصديق ايمكده راز ، غير مادي اولان روحك
 اساسا ماهيتت مختلف بولان جسم مادي ايله اختلاط ايدرك اتني نه صورتله تحت اداره
 سنده بولندير دافعه عقل ايردبره ميور لر سه دم خدام صاحباي بو مسئله في حل ايمشلدرد .
 مباحث مقدمه ده كورد كيمر وجهله روح كرك معدالموت و كرك عالم جسمانيته
 حالي و اتيري ، رقيق رطرف ايله محاط اولوب جسمه الفا ايتديكي آرزو
 و تحسسات بو طرف سيالك توسطيله اعصابه سريان ايدر ، حالت ترعده مادهك
 اعماق دن صيريلدوق جسمي حال نفسيه ترك ايدوب روح دن انفكك ايتيرك
 شخصيت ممويه سنك شكل خارجيسي تشكيل ايدر .
 ايمدي هيو لا بر عضويت سياليه اولوب حيات ماسبقده دنخي بر حال رقت
 و انبساطده آرزوق مادهك ماهيت طبيعيه سني حائر بولنديني جهتله ظريف
 عضلي بشر بوتكل سيالي به مطابق بر صورتده تشكي ايدرك ينه روحك بخش
 ايتديكي بر قوتله جسمك هر نقطه سي بوسيكك تحت تاثير و نفوذنده بولور .
 ماده عضويه دوران دمله بالا القطاع تحدد ايمكده اولوب اعضاي عضليهك
 اقدام عموميه سي رطرف دن تحليل ايمكده و عناصر غذايهك تشليه حجيرات
 عضويهك يكدن تشكي ايمسي صرف هيو لانك تاثير دن نشأت ايمكده در ،
 بويله بر مائر اولامشي اولسه جهره بدن شكلا تغيراته تابع بولنور ايدى .
 مع هذا بوجهم سيال بر درجه ده قاليوب روحله بر لكده كسب صفتوت
 ايدرك تحسسات متواليه ايله بالتدريج ترقي ايمده صاف و نوراني بر حاله كرك نهايت
 بديه كال و ششمه جمالي بتور كاشافي احاطه ايدن حضرت خلاق عالميانه واصل اولور .

اعضائه عضله يك عظمی حائر اولان هیولانك دماغده وقوف و مكنتیات
دنیویه تماماً محفوظ و خطوط شعاعیه ایله منقطع و منقوشدر . نوزاد حیات
مابعدیه اکتساب استیجابی الطباغات و منقوشاتی حاوی اولان عضو هیولانییه
مطابق ردماغه مالك اوله رق دوغار ، روح و وجهه مكنتیات دكاشیه اخلاقیستی
ضایع اتمیه رك موجودیت متتابعه سنده دائما رقی ایدر . بعض اطعالمه مشاهده
اولان موهبه نظریه خارق حیات مابعدیه هیولایه منطبع اولان زیاده مكنتیاتك
دماغ جسمانی به انكاشیدن عبارتدر .

تعالی حسیات ، صفوت حیات ، میل خیر خواهی ، آلام واضطرانیه
صبر و تحمل ، برمعامله كیویهك انجسام معدنییه بالتصقیه رقیق روحیه تحویل
ایتمی كی ، معامله و تربیه جسیده هیولانك بالاخر طقا احتراصات شیایهستك
تربیدیه ترفیع و توسیعی بادی اولور .

هوسات ماده و احتراصات عادیه برمعامله مكوسه اولدیفندن عكس تأثیر
حصوله كسیره رك هیولانك غلظت و كثافت پیداسیه قرارمستی بانی اولور .
مالك شمعی فی تشكیل ایدن احرام نماییدن عوالم عقلیه میانشده بولان كره
ارضك احرام علویه به نسبتاً جاذبه سنده کی شدت فنا ناستدر ، كره ارض
خلوقاتك محتاج بولندی غناصری قسماً محتوی اولفله اغندا طریقیه تمثلات
مادییه تأمین اتمكه برار حشودیت و مسعودیت بشریه الكال ایده من ،
انسان حشر و نشر طریقیه برحقوق اكداره هدف اوله رق هوسات عادیه دن
تبری و جاذبه ارضیه دن نفسی تخلیص اتمكه عوالم علویه به عروج ایدر .

بشرك عناصر مختلفه ناهمی یكدیگر به صیق برعلاقه ایله مربوط بولندی
جهله روح نه درجه متعالی اولورسه هیولا اولسیتده رقیق ، حقیق و ضیادار
اولور ، جسمك احتراصات و هوسات عادیه دن مصونیتی ناستده روحك نجابت
و شرافتی هیولایه عكس انداز اوله رق شكل مادی ایله شكل سیال یشده اتحاد
و آهنگ آزه رق هیولانك ضیای جسم عضلی به قدر نفوذ اتمسیه جنام ارباب
فضیلت درونی بر نورك عكسیه لمعان ایدر .

هیولا ، مقناطیسی جریانلره روحه مربوط بولندی کی سیاله عصبیه ایله

جسمه ده نافذ اولوب بشری تشکیل ایدن عناصره نهنك ارتباط و امتزاج حیث آوری کوزدن نهان اولان سیالاتك آریدرکه ، اذواق نفسانیه اعضاء جسمانیه نك انحلاله قدر اتصال دائم ایسه قواء غیر مرئیة دخی مهنددن حلد قدر ماده به مرتبط اولوب حالت نزعده هیولانك جسم مادیدن فور تولق ایچون دوچار اولدانی اضطراب بزم ایچون عبرت آمیز برمونه در .

هیولا حساسیت بشریه بی تشکیل ایدن سیاله عصبیه نك منبعی اولوب اداره بدنیته ده جمله عصبیه نك اجرا ابتدیی رول علم تشریح و امراض نظرندة حل اولمز بر معمار ، جهاز عصبی فناً بالقیاس خطوط تلفرافیه کی حسیات خارجیة نك انتقاله خادم بولندی کی بر طرفندن ده ملکات عقلیه و احتیاسات درونیة نك مصدریدر دینلیور ، جمله عصبیه ده افعال مضاعفه نمایان اولیور .

هیولانك موجودتی عندالقدماء مصدق اولوب یونان قدیم و شرق فیلسوفلری بوکا Achema (اوکما) Ferouer (فرهوئه) نامی ویره رک منور ، معطر ، انیری بر خالده شکل بشری حائزدر ، دیشلر ایدی . ایران قدیم عالمانه کوره : زمان تجسد حلول ایتدکده (فرهوئه) جسمك تشکلی مستلزم اولان اجزاء فردیه مادیه بی اطرافندن جذب و تکشف ایدر و دیگر بر جسم عضلیده طوعنی ایچون لباس ناسوت اولان جسمی ترک احتمکله بواجزاء فردیه متکاتفه بی حال ابتدائیسنه اعاده ایدر ، دیلر ایدی .

من القدیم تصدیق اولنه کلمکده بولسان هیولا حقیقه بوکون علم الروح مشاهدات کافیه مالکدر ، سیر و یلیام قروق و سایر علما نك تجاربیه هیولانك مانیا تیزمه علامتده و خدا ملقه نظا اهرات و تأثیراتی مرتبه بداهته واصل اولاشدر .

هیولا روح القا ایتدیکی قوا سیالیه نك ینه شکل بشرده اعضائی شائر بر حفظه بی و منبعی اولوب افعال و حیات جسمانیه آندن مستنسخ برلسخه در ، بو جسم سیال کرک نوم طبیعی کرک نوم صنیه ده جسمدن صیریلوب چیقار ، ایدیشلده فصل کوریره ظلمت لیلده دخی کوره رک مسافات بعیده قطع ایدر ، جسم هیچ بر

شيدن خردار اولداني حالده ايشيدر و تكلم ايدر ، او حالده بر جسم كشف
 كندندن عالي ورقيق ، حس ورقيق بشقه درلو بر جسم لطيفك نما ايشيدر .
 ارواحك ابدى ولا يموت اولداني علام و نظاهايات متنوعه ايله ياخيود
 روحك ظرف سيالى اولان هيولانك يم ماديت كسب ايدرك كورمسيه ثابت
 اوليور . هيولا حيات سرستيده اعضاء بشرك كافة حواصنى بالقوه حازر اولوب
 فقط مادتا موقع فعلة وضع ايتمز ، انحق شرائط مطلوبه تحتنده بولورسيه ينى ،
 ماده ايله تعلق و رابطه سى باقى اولان خدام صاحيله على طريق الاستعاره
 مناسب پيدا و ساحة جريان مستعارده تمثل ايدرك ابتدا بخار حالده يواش
 يواش تماماً شكل شرده منظور اولور ، استعاره سياليه واسطه سياله اجزاء فرديه
 حكميه نكاتفى جريان سياليه به منطبع اوله رق هيولا كور سور ، نجم ايدرك
 كورين يواش كالك او آنده الثان فطوعه افيلرى بوكون المزدده اولوب بروقت
 بر يوزنده زمان كيبرمش اولان بر وجودك عنى و شخصيت روحيه سى اولداني
 تحقق ايتشدر ، فقط ارواحك بو صورتله كورمسيه موقت اولوب عناصر ماديه نك
 سياله هيولايه ايله اختلاطى نمادى اندمه ميهرك بر آنده اصله رجعله منظره
 نابيد اولور .

خليل

هدیه‌ارمن

۱۲ نخبی نسخه مزده یازدیمز هدیله حقنده قارلرمنك و آبونلرمنك
مطالعه لرینی استفسار اتمشك . برچوق مکتوبلر ، تقدیرلر آلدق . كه چك
نسخه مزده مطالعه و رایلری تصنیف ایدم چكزه . شیمیدن شونی بیان ایدم كه
بویون باغی ایستین بر آبونمزیه ق . هنوز مکتوب کوندرمینلرك رایلری
درت کونه قدر قبول اوانه جقدر .

مخابرات علمیه

استانبول قارلرندن عنی سعاد بك — فكر و مطالعه كنز بك طومری .
انكسار خیال نتیجه اعتباریه ینه مطالعه كنزه یقین اولق لازمكلیر . هر حالده
بر نزاهت حسن و لسان ایله واقع اولان اخطارلك مدیون شكرانی یز .
اولونیده دو قتر رایان صبری بك -- ۲۵ ایلولده کوندربان آبونلغانی
پوسته خانه دن آلتدی . سبب تأخیری بر سهو تیجوسی اولدینی آکلاشلدی .

اخطار

آشیان ، هر هفته منتظماً (۳۲ — ۴۸) صحیفه انتشار ایدم چكدر . استانبول
ایچون اداره خانه دن آلمق سرطیله سنه لکی یارم لیرا ، آلتی آیلنی ۳۰ غروشدور .
طشیره ایچون سنه لکی ۸۰ آلتی آیلنی ۴۵ اوج آیلنی ۲۵ غروشدور ۱۳ نسخهی
مجله آرزو ایدنلر آریجه بش غروش کوندرمیلدرلر .

ظریف و مزین جلدلر

آشیان برنجی جلدینی اتام ایتدی . ۴۳۲ صحیفه دن عبارت اولان ۱۳ نسخهی
بر یرده تجلید ایتدیرلک . جلدلر ، هر طبع سلیمك مظهر تقدیری اوله حق
درجه ده کوزلدور . فیثائی ۲۲ بچق غروشدور . اللرنکی نسخه لری بر اقوب جلد
آلمق ایستینلر اداره یه جلد بهاسنه ۵ غروش ویرمیلدرلر . طشیره ایچون آریجه
۱۰۰ یازم پوسته اجرتی آلیب .

